

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 78 · 6. mai
Sesjonen 2019–2020

Møte onsdag den 6. mai 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 78):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Arild Grande vil fremsette et representantforslag.

Arild Grande (A) [10:00:21]: På vegne av representantene Rigmor Aasrud, Lise Christoffersen, Elise Bjørnebekk-Waagen og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om tiltak for å styrke de seriøse aktørene i arbeidslivet og øke rekrutteringen til håndverksyrkene.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:41]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Kjell Ingolf Ropstad, Frank Bakke-Jensen og Sveinung Rotevatn vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:05]: I går besøkte jeg Frelsesarmeen og Røde Kors her i Oslo. Hos Frelsesarmeen forteller de at det daglig kommer foreldre leiende med små barn og spør om hjelp til å skaffe mat og penger til å betale regninger. Hos hjelpetelefonen til Røde Kors forteller de om ungdom som ringer inn, med store problemer, inklusiv selvmordstanker, og fortellinger om alt fra overgrep til ensomhet. Barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker har over 80 pst. færre henvendelser, og en kilde i politiet forteller at når det gjelder arbeid med vold i nære relasjoner, er det et fall i etterspørselen etter hjelp – det er ikke en god nyhet. Historiene bekrefter det store bildet fra rapporten til regjeringens koordineringsgruppe, som ser på tilbudet til sårbare barn og unge under pandemien. Dette er svært alarmerende. Det kan handle om 20 pst. av ungene våre – opp mot 220 000 barn og unge som er i en slik situasjon.

Dette er på en måte en varslet krise. Når man stenger ned alle arenaer for barn, fra skole til fritid, og når

også statlige familievernkontorer i kommunene stenger ned, får vi en gruppe svært utsatte barn. Når man tar en beslutning med så omfattende konsekvenser – statsministeren sier de mest omfattende siden krigen – på tross av at det ikke var et smittefaglig råd, men det var en nedstengning, må vi forvente at regjeringen og ansvarlig statsråd har en plan for hvordan man skal følge opp de barna man vet er sårbare. 19. mars – en uke etter nedstengningen – vedtok et enstemmig storting at kritiske tjenester, som apparatet for særlig utsatte barn og unge, måtte sikres forsvarlig drift og finansiering.

Jeg tviler ikke på at statsråd Ropstad deler uroen for disse barn – virkelig ikke – men mitt spørsmål er: Hva konkret foretok statsråden seg i det øyeblikket man stengte ned, for å følge opp disse sårbare barna – som man visste kom til å komme – fra dag én?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:03:08]: Tusen takk for viktig spørsmål. Dette har vært en av mine store bekymringer helt fra dag én. Da vi skjønnte at det kom til å bli en nedstengning av skolene, var min store bekymring: Hva skjer med de ungene som i utgangspunktet har det vanskelig, som vokser opp i hjem der de ikke får den omsorgen de trenger, og i verste fall blir utsatt for vold og overgrep? Derfor var vi veldig tydelige på at, ja, vi måtte ha en koordinert nedstengning. Vi så at det var ulike kommuner som begynte å stenge ned eller varslet at de ønsket å stenge ned skolene, ikke nødvendigvis med en så god plan for hvordan de skulle ivareta samfunnskritiske funksjoner, sikre at foreldre som jobbet på sykehus, i helsetjenesten, barnevern og andre viktige tjenester, hadde muligheten til å kunne få barnehage osv. Derfor sa vi veldig tydelig at de utsatte barna også måtte ha mulighet til å kunne gå på skole og bruke barnehage, på samme måte som de samfunnskritiske funksjonene.

Så hadde jeg også et ønske om å få mer informasjon, for de tilbakemeldingene som representanten Gahr Støre deler fra frivillige organisasjoner og andre etater, var tydelige på at en hadde en bekymring for hvordan dette ville slå ut for sårbare barn. Derfor satte vi ned en koordineringsgruppe der vi brukte de ulike direktoratene, ba om innspill fra fagforeninger, frivillige organisasjoner og barneombud for å få et enda bedre virkelighetsbilde. Den situasjonsrapporten beskriver, som representanten sier, at flere av hjelpetjenestene har stengt ned mer enn de smittefaglige rådene tilsa. Derfor fortsatte vi å være tydelige – og det er en vanskelig kombinasjon, jeg må bare erkjenne det, at man på den ene siden skulle stenge ned skolene og få de ansatte til å være mer hjemme, og samtidig være tydelig på at de mest sårbare skulle ha mulighet til å være på skole og i barnehage. Vi forsterket det budskapet allerede

før påske, og jeg har hatt behov for å forsterke det budskapet ytterligere nå de siste ukene.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:11]: Det holder rett og slett ikke. Det er en bekymret statsråd – og det er det god grunn til. Men hver dag teller. Det jeg hører her, er en statsråd som ønsker å være tydelig i budskapet, som er bekymret, og som setter ned en koordineringsgruppe. Men hver dag fra skolene ble stengt ned, har vært sårbare dager. Hva har statsråden gjort for å følge opp kommunene med ressurser, med veiledere, med oppmerksomhet? Vi stengte ned for mye, peker statsråden på, av smittevern hensyn. Det gjorde alle statlige instanser også. Familievernkontorene var stengt mellom 13. og 26. mars. Statsråden var bekymret, men hver dag teller. Det jeg etterlyser, er: I det øyeblikk dette vedtaket ble truffet, var det en plan? Er det en oppfølging? Er det et system? Rapporten fra koordineringsgruppen kom 20. april. Den har vært unntatt offentlighet i ni dager, og tiltakene for å møte rapportens uro er ennå ikke offentlig. Er ikke dette tapt tid?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:06:10]: Fra dag én satte vi i verk tiltak. Noe av det aller viktigste vi gjorde, var f.eks. å definere barnevernet som en samfunnskritisk funksjon – nettopp for at de ansatte i barnevernet skulle ha mulighet til å gå på jobb mens barna hadde mulighet til å være i barnehage og på skole. Vi har vært opptatt av at de ulike tjenestene skulle fungere optimalt.

Jeg vil også understreke at vi har vært i landets største krise siden krigen. Det har også vært mye krevende informasjon. Det har vært tatt beslutninger på et tidspunkt da vi ikke hadde den fulle oversikten. Derfor har vi hele tida vært opptatt av å følge opp og gjøre tiltak. Noe av det første Stortinget også gjorde, var å bevilge 6 mrd. kr til kommunene for at de nettopp skulle ha mulighet til å komme seg gjennom krisa. Derfor har jeg, som ansvarlig statsråd for barnevernet, fulgt dem tett, gitt dem tydelige tilbakemeldinger og målt hvordan tilstanden er. Det er veldig mye som fungerer bra, så selv om situasjonsrapporten peker på at mange av tiltakene har gått lenger enn nødvendig, er det også veldig mange tjenester som fungerer godt og gir hjelpetilbud til disse sårbare barna.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre

Jonas Gahr Støre (A) [10:07:13]: Jeg vil gi honnør til mange kommuner som har kastet seg rundt. Etter Politisk kvarter i dag, der statsråden igjen pekte på kommunene, tok jeg kontakt med ti kommuner i Norge, det var det jeg rakk – små og store, fra nord til sør. Ingen har

hørt noe fra statsråden. Ingen har fått noe oppfølging i form av veileder eller konkret oppmerksomhet. Jeg er ikke i tvil om at bekymringen er der. Jeg er ikke i tvil om at mange kan ha stengt ned for mye, og det er jo ikke underlig, i tråd med den veldig dramatiske nedstengningen som kom, men mitt poeng er igjen: Hvilke tiltak gjør man for å følge opp og sikre at disse tjenestene fungerer og er oppgående? Vi har sett en rapport som er veldig alarmerende i sine konklusjoner, og som ikke er delt. Hvorfor ble ikke denne rapporten delt med kommunene 20. april, slik at de kunne studere den og også gi statsråden innspill? Han har brukt ni dager på å vurdere og kvalitetssikre rapporten. De som virkelig kunne gitt innspill her, er jo kommunene. Så jeg vil vite: Hva slags kontakt og hvilken beredskap har statsråden og regjeringen for å følge opp kommunene i denne ekstraordinære situasjonen?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:08:18]: Jeg har f.eks. hatt tett kontakt med Bufdir. Vi har bedt fylkesmennene om å gi tilbakemelding om hvordan tilstanden er i de ulike kommunene. Det er heller ikke sånn at styringen i dette landet fungerer slik at en statsråd har direkte kontakt med hver eneste ordfører rundt omkring om dette. Jeg har selv hatt kontakt med flere ordførere som har gitt meg viktige tilbakemeldinger. Men de ulike etatene og direktoratene følger fortløpende opp. Derfor er det heller ikke riktig at det ikke har vært sendt ut veiledere. Det har blitt sendt ut veiledere, oppdaterte veiledere ut fra situasjonen slik den har utviklet seg. Så jeg er virkelig ikke enig i den virkelighetsbeskrivelsen som representanten peker på. Det jeg har vært opptatt av, er at nå er det fullt mulig å ivareta smittevern hensyn, for det må man fortsatt gjøre. Man må holde avstand, man må tilpasse seg på de lokale arbeidsplassene, i barnevernet, på helsestasjonene, men det skal være mulig å ivareta de hensynene samtidig som familier og barn får tjenester. Men en annen bekymring er at veldig mange avlyser avtaler fordi de er redd for smitte. Derfor er det viktig for oss at folk ikke er redde for å møte opp, enten det er hos barnevernet eller på helsestasjonen.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgingsspørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:09:26]: Denne situasjonen belyser en utfordring for oppfølging av sårbare borgere i landet vårt – ansvarsdelingen mellom regjering og kommuner. Det man må forvente når man treffer et så dramatisk vedtak i midten av mars, er at det er på plass et system for å følge opp kommunene, slik at de sårbare barna kan få hjelp. Nå sier statsråden at mye gjøres, og at mye gjøres bedre. Vel, rapporten viser at det er over

200 000 barn i denne kategorien. Barneombudet sier at det er vanskelig for henne å gjøre jobben sin, og folkehelsemyndighetene sier at det er stengt ned for mye. Det gjelder ikke bare i kommunene. Det er stengt ned veldig mye i de statlige etatene.

Jeg er urolig for at regjeringen reagerer for sent på slik informasjon. Ni dager med kvalitetssikring av rapporter når det kommer et tydelig budskap om at man trenger umiddelbar handling, gjør at vi må forvente en mye klarere oppfølging av kommunene, en mye klarere oppfølging av de statlige etatene fra regjeringen. Jeg ønsker å høre hva som er statsrådets syn på hvordan han skal gjøre dette framover – i morgen kan vi vente nok en pressekonferanse om hvordan tiltakene skal rettes inn.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:10:37]: Jeg synes det er en underlig kritikk av et såkalt hemmelighold i ni dager. Det er helt normal prosedyre at når et departement mottar en rapport – som i dette tilfellet var en rapport jeg ba om fordi jeg ville ha koordinering mellom fem ulike direktorater, som skulle samordne med flere departementer – må man ha mulighet til å gå gjennom den. Jeg ønsker å sende et politisk signal for å kunne fortelle hvordan vi ønsker å følge opp rapporten. Når det gjelder krisehåndtering og kriseledelse, er det nettopp det å holde fast på de normale prosedyrene som er ekstremt viktig. Det å plutselig skulle fravike det på så viktige felter som dette mener jeg ville vært uansvarlig. Derfor vil jeg berømme de ulike embetsverkene som har jobbet på spreng for å gjøre dette så raskt som de faktisk har.

Jeg er opptatt av veien videre. Derfor har vi i dag presentert en tiltakspakke som er rettet mot sårbare barn – 400 mill. kr i ulike tjenester – nettopp for å gi dem helsehjelp, aktivitet og å følge opp de barna som vi vet har hatt det ekstra krevende disse ukene.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [10:11:51]: Jeg vil følge opp dette med hemmelighold. Det tegner seg et mønster at regjeringa er for sent på banen når det gjelder barnevern. For lenge siden spurte opposisjonen om statsråden ville komme til Stortinget og redegjøre for situasjonen: Det var ikke nødvendig. Nå ser vi hemmelighold, og vi ser tilbakeholdelse av informasjon. Det virker som om statsråden ikke ønsker å ha en bred debatt om hvordan barnevernet skal styres.

Det er ikke tilstrekkelig at statsråden ønsker å gjøre alt selv, og i krisetider skal det gå normalt etter at krisetiltakene i den første fasen er satt inn. Men da må det handles raskt. Det er der det svikter i denne saken. Å sitte

på rapporter i dagevis og unnta dem fra offentlighet er faktisk å ikke forstå den krisa som er.

Hva vil statsråden gjøre for å inkludere bredt til debatt om den videre håndteringen av tilstanden i barnevernet?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:12:57]: Når det gjelder barnevernet, har jeg fått lov til å orientere Stortingets koronakomiteé, med de ulike parlamentariske lederne, om situasjonen for sårbare barn og har tatt fram hovedpunktene i den første kartleggingen som Bufdir hadde med de ulike kommunale barnevern. Det synes jeg var nyttig. Jeg har også fått mulighet til å kunne si det direkte til komiteen, har offentliggjort rapportene, og det har vært ute i media. Min store bekymring for barnevernet har vært at en ikke f.eks. har gått så mye på hjemmebesøk som en kan også innenfor smittevernreglene. Jeg har vært veldig opptatt av at de kan prioritere akuttsaker, og derfor var vi veldig tidlig ute med å sende beskjed ut om hva slags saker de må prioritere for at de mest utsatte, akuttsakene, blir prioritert.

Så har vi nå fått en ny rapport om hvordan tilstanden er i barnevernet, og den kommer jeg også til å offentliggjøre. Den viser at det er bedring. Så har jeg bedt om å få redegjøre for Stortinget for å kunne ha nettopp den brede debatten som representanten ønsker, fordi det er en ekstraordinær situasjon, og vi er ekstremt opptatt av at barnevernet skal fungere best mulig for å hjelpe de sårbare ungene.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [10:14:03]: Statsrådets stadige bekymringer for barna og familiene i barnevernet er faktisk det mest bekymringsfulle i denne saken, for han har vært bekymret lenge. Rapport på rapport har vist svikt i barnevernstjenesten, og nå ligger det en ny, alvorlig rapport på statsrådets bord. Regjeringa sviktet de mest utsatte barna da det gjaldt som mest. Hans handlekraft synes ikke engang å kunne stilne hans egen bekymring.

Nok en gang viser han til at kommunene må løse hans og regjeringas utfordringer. Ansvaret for at barna skal få likeverdige tilbud uavhengig av hvor de bor, og for at lovens pålegg skal oppfylles, ligger hos statsråden og statsråden alene. Det kan han ikke løpe fra. Hva vil han nå gjøre for at barna som ikke har fått innfridd sine lovpålagte tjenester, skal få dekket sine behov så raskt som overhodet mulig? Og kan han garantere at han vil gi kommunene de nødvendige ressursene, sånn at de kan ivareta barna framover på en bedre måte enn det som er tilfellet i dag?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:15:01]: Heldigvis viser situasjonen i barnevernet at det går bedre. De klarer å tilpasse seg bedre, også i den krevende situasjonen de er i. Min hovedbekymring går selvsagt på at disse ungdomene på grunn av smitteverntiltakene ikke møter like mange trygge voksne, enten det er på skolen, i barnehagen, på fritidsaktiviteter, på helsestasjonen e.l. Det betyr at det er færre trygge voksne som kan gi melding tilbake til barnevernet. Antallet henvendelser til barnevernet har gått ned. Det tror jeg er fordi en del familier kvier seg for å ta kontakt nettopp av smittevernhensyn. Det samme ser vi på fastlegekontorer, på sykehus osv.

Derfor er vi veldig opptatt av å sende signaler til kommunene om at de må gjøre det de kan for både å tilpasse seg smitteverntiltakene og opprettholde et godt tilbud. Det har vi gjort gjennom veiledere, beskjeder, Bufdir, fylkesmenn osv. I tillegg er vi i gang med store endringer og forbedringer av barnevernet, enten det er på kompetanse, ny barnevernslov, satsing på digitale verktøy. Dette er noe vi har et enormt sterkt fokus på å forbedre.

Presidenten: Torstein Tvedt Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:16:20]: Den politiske beslutningen om å stenge skoler og barnehager er bakteppet for denne alvorlige situasjonen. Det rapportene nå viser om sårbare barn, er ingen overraskelse. Det bekrefter også statsråden nå. Dette er resultat av en varslet krise – en så dette komme, men regjeringa gjorde lite eller ingenting for å forhindre dette, utover å være bekymret.

Arbeiderpartiet har fra starten av kritisert regjeringa for ikke å ha hatt en god nok plan for nedstengingen av skolene og barnehagene. En har ikke gitt kommunene, lærere og rektorer gode nok verktøy, og konsekvensen av dette ser vi nå.

Jeg er spesielt bekymret for barna i randsonen, de som ikke allerede er i systemet. Der den daglige kontakten med skole eller barnehage er en del av forebyggingen, har en nå mistet muligheten til oppfølging, veiledning og kontroll.

Nå har altså skolene vært stengt i åtte uker, og jeg er ute etter hvilke konkrete grep barneministeren har foreslått. Jeg har til nå bare hørt ett overordnet grep fra regjeringa. Det har gått lang tid fra 12. mars og fram til nå, så hvilke konkrete tiltak har barneministeren tatt til orde for i sin dialog med resten av regjeringa for å sikre at de mest sårbare barna ikke blir skadelidende – når skolene og barnehagene begynner igjen?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:17:36]: Vi har gjennomført en rekke tiltak. Når det gjelder de sårbare

barna som sliter på skolen, er det aller viktigste vi har gjort, å åpne for at de faktisk kan være i skolen. Fra dag én åpnet vi for at ja, de som har foreldre som har samfunnskritiske funksjoner, som jobber i barnevern, sykehus, helsetilbud, kan ha barna sine i skole og i barnehage. Men i tillegg til det sa vi at utsatte grupper også kan få lov, det være seg familier som har hjelpetiltak i barnevernet, eller foreldre som er rusmisbrukere, har psykiske lidelser osv., og så måtte det gjøres en konkret vurdering lokalt.

Men samtidig var det krevende, tror jeg, for mange kommuner, for det var få barn som var i skolen og barnehagene. Derfor var også kunnskapsministeren veldig tydelig på at de kommunene, eller skolene, som skal gjøre disse vurderingene, må åpne for flere. Det har vært et veldig viktig budskap fra oss hele veien, nettopp for å ivareta de sårbare barna samtidig som vi klarer å ivareta smitteverntiltakene, som er helt nødvendig for å unngå fryktelige tilstander også i Norge.

Presidenten: Torstein Tvedt Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:18:44]: Nok en gang viser statsråden kun til dette ene overordnede grepet som regjeringa gjorde, og som rapportene nå viser ikke fungerte godt nok, spesielt fordi regjeringa ikke har fulgt opp med de nødvendige ressursene for å sikre dette.

Men det statsråden nevner, som jeg også er opptatt av, og som jo er det store spørsmålet nå, er den videre gjenåpningen av skolene, slik at flere kan komme tilbake. Jeg har kritisert regjeringa for at den ikke hadde en god nok plan for nedstengingen. Nå har vi lenge ventet på planen for gjenåpningen, som også dessverre kommer veldig stykkevis, uten de nødvendige verktøyene og med store forsinkelser. Det viktigste nå, når barna er tilbake på skolen og i barnehagen, er at vi kommer vekk fra unntakstilstanden og tilbake til en normaltilstand på skolen, slik at en kan få den gode pedagogiske hjelpen og opplæringen en trenger.

Hvilke garantier kan statsråden gi for at elever og foreldre nå før sommerferien får tilbake en normalsituasjon når det gjelder spesialundervisning og det tilbudet elever med spesielle behov skal ha?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:19:49]: Jeg er virkelig uenig i at vi bare har iverksatt ett tiltak. Jeg kan stå her og ramse opp en rekke tiltak.

Noe av det viktigste for kommunene har vært å få økonomien på plass. Stortinget har bevilget 6 mrd. kr., en virkelig håndrekning for å kunne gjennomføre enda bedre oppfølging av disse barna. Vi har f.eks. gjort alarmtelefonen døgnåpen og åpnet chattetelefon. En

rekke frivillige organisasjoner har gjort det samme. Vi har gjort barnevernet til en samfunnskritisk funksjon og hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot de mest utsatte. En koordineringsgruppe med de ulike direktoratene er satt ned nettopp for å få en best mulig oversikt. Slik kunne jeg fortsatt.

For å se framover – evalueringen kan vi heller ta på et senere tidspunkt – har regjeringa et stort ønske, og det har vi signalisert, om å åpne mest mulig, slik at flest mulig kan komme tilbake til skolen. Men jeg kan selvsagt ikke stå her og garantere en normalsituasjon før sommeren. Vi er fremdeles i en alvorlig situasjon, og vi må forholde oss til smitteverntiltak. Det er ikke mulig å kunne åpne alt som normalt og gi alle det tilbudet. Derfor er det ekstra viktig at alle gjør det de kan for å ivareta disse sårbare barna. Det er heller ikke enkelt for kommunene.

Presidenten: Silje Hjemdal – til oppfølgings spørsmål.

Silje Hjemdal (FrP) [10:21:10]: Det er bra at statsråden stresser normale prosedyrer, men jeg vil minne om at den koronaloventen som regjeringen la fram, minnet lite om det. Jeg vil også minne statsråden om at koronakomiteen ikke er det samme som å orientere Stortinget.

Fremskrittspartiet synes det er svært alvorlig, det som fremkommer i rapporten om at barn er blitt utsatt for alvorlig svikt, som jeg vil kalle det. Det at det angivelig har tatt ni dager før rapporten ble offentliggjort, opprører oss i Fremskrittspartiet, men jeg må si at som barnas stortingsrepresentant gjør det ekstra vondt å lese at barneombudet faktisk går så hardt til verks og sier at dette vanskeliggjør jobben hennes. Vi mister verdifull tid hver eneste dag.

Så jeg lurer på: Stemmer det at det tok så mange dager før rapporten ble offentliggjort, fordi statsråden sto i kø til regjeringens daglige pressekonferanse?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:22:10]: Når det er snakk om ni dager, må en også inkludere helg. Dette er uansett rekordraskt for å legge fram rapporter. Det var en koordineringsgruppe med fem direktorater, der jeg er glad for at barneombudet deltar for å komme med innspill til den gruppa, der frivillige organisasjoner, der fagforeninger også kommer med sine innspill for at vi skal kunne ha et best mulig beslutningsgrunnlag.

Men det er også slik at vi har behov for å koordinere arbeidet mellom fire departementer. Jeg mener jo det er viktig også for at vi skal kunne komme med et felles, samordnet budskap, å kunne snakke om hva som ligger i rapporten. Så dette er helt normal prosedyre. Hvis det er noe unormalt, så er det at det har gått så raskt.

Men jeg kan love stortingsrepresentanten at den neste rapporten kommer vi bare til å ha til behandling i tre eller fire virkedager; den kommer til å bli offentliggjort i morgen. Det er også viktig at det er stor åpenhet rundt det, for jeg er opptatt av å kunne ha en debatt for å kunne ha best mulige tiltak å iverksette for de sårbare ungene.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:23:26]: Den siste opplysningen var jo positiv, for det viser at det går an å legge fram disse rapportene raskere.

Jeg vil tilbake til hemmeligholdet, for statsråden svarer ikke på spørsmålene, ikke engang det enkle spørsmålet som kom her, om hvorvidt det var hensynet til pressekonferansen, altså regjeringens kommunikasjonsstrategi, som avgjorde når rapporten ble lagt fram. I NRKs studio på mandag sa Ropstad at han nettopp hadde fått rapporten, men han hadde jo ikke det. Han hadde hatt den i to uker og brukt ni dager på å legge den fram.

Konsekvensene av dette ser vi i Dagbladets artikkel i dag, hvor altså barneombudet sier at hemmeligholdet rundt tiltakene i denne rapporten gjør hennes jobb tynge, og lederen i Pressens offentlighetsutvalg sier:

«Regjeringen misbruker offentlighetsloven for å unnta offentlighet mye mer enn nødvendig i denne situasjonen.»

Det er ganske sterk kost. Nå er spørsmålet: Hva svarer statsråden på dette? Er han ikke i stand til å ta noe selvkritikk for en situasjon hvor barneombudet må begjære innsyn istedenfor å få innsyn i tide til å kunne handle?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:24:36]: Jeg har ingen problemer med å evaluere og se på om jeg sikkert burde gjort ting annerledes og enda raskere – kanskje noe burde vært gjort saktere. Men vi er midt i en svært alvorlig situasjon for de mest sårbare ungene. Jeg har gjort det vi kan, satt mitt apparat til å jobbe på spreng for å komme med ulike tiltak. De har jeg behov for å jobbe videre med, og forhåpentligvis få levert, få gjennomslag så raskt som mulig.

I dag leverer vi tiltak på 400 mill. kr – til helsestasjoner for å sikre et helsetilbud, til skole for oppfølging av dem som sliter på skolen, til ferie og aktivitetstilbud for dem som ikke har hatt aktiviteter, og som ikke kommer til å ha det i sommer.

Derfor vil jeg også utfordre Stortinget og kommunene: Hva når denne krisa forhåpentligvis går over? De ungene går inn i åtte uker med sommerferie der skolene kommer til å være stengt. Hva tenker SVs byråd i Oslo

om sommerskole, f.eks.? Skal en gjennomføre aktivitets-tilbud? Nei, en har foreslått å stenge det ned.

Mitt ønske er at alle snur seg rundt for å skape aktivitet, for å skape skoletilbud, for at nettopp disse ungene skal ha aktivitet, skal få tatt igjen den tapte progresjonen.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:25:43]: Det er nettopp for å kunne ha en sånn opplyst debatt også utenfor regjeringens møterom at mer informasjon må bli tilgjengelig raskere. Det er da en kan sørge for at noen flere enn statsråden og hans nærmeste apparat faktisk kan være med på å utvikle disse løsningene. Men konsekvensene av hemmeligholdet av denne rapporten var at alarmen gikk seinere enn det den burde gjort.

Jeg syns at svaret på kritikken er noe hårsår, man føler at dette er urimelig kritikk fordi det har vært veldig normal saksbehandling. Vel, det er en veldig unormal situasjon, og min oppfordring til regjeringen er at i en veldig unormal situasjon burde man kanskje tenke at mer åpenhet enn vanlig ville vært en fordel. Istedenfor ser vi et mønster her. Vi ser denne rapporten, vi ser FHIs rapporter, som ikke blir offentliggjort før etter at regjeringen har tatt beslutning. Vi ser den berømte køen for åpning som regjeringen åpenbart har, men som vi ikke vet om. Informasjon må deles mer og tidligere.

Nå sier hele opposisjonen det, og da er spørsmålet: Gjør det inntrykk på regjeringen? Vil vi få se forandring og mer åpenhet?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:26:56]: At en rapport som departementet mottar, ikke blir offentliggjort før etter – jeg tror det var sju virkedager, eller tre–fire virkedager, at det skal være normalen: Det er ikke normalen, det er unormalt, for det er raskt.

Vi er opptatt av åpenhet. Denne regjeringa er en av de som har mest åpenhet om beslutningene. Men opposisjonen må også bestemme seg: Er det regjeringa som skal fatte beslutningene, sånn som Stortinget selv har vedtatt gjennom de ulike lovverkene, eller er det Stortinget som skal fatte beslutningene?

Det er nå engang sånn at ansvarsfordelingen er sånn at regjeringa fatter beslutningene, og så er det Stortingets jobb å kontrollere om regjeringa har gjort jobben godt nok. Det representanten Lysbakken skisserer, er en måte å gjøre det på der Stortinget fatter beslutninger, og så skal de kontrollere sine egne beslutninger i etterkant.

Vi ønsker dialog, vi ønsker debatt om de ulike veiene videre, og det har vi hatt kontinuerlig. I morgen presenterer regjeringa veikartet, måten vi kan åpne opp samfunnet på – forhåpentligvis – dersom vi klarer å ivareta smitteverntiltakene framover.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Jon Georg Dale (FrP) [10:28:13]: Hovedspørsmålet mitt går til klima- og miljøministeren:

Framstegspartiet er oppteke av iskanten fordi vi vil trygge tusenvis av arbeidsplassar i oljeindustrien. Vi vil leggje grunnlaget for framtidig velferd, og vi vil skape nye lønsame bedrifter.

Då regjeringa la fram forslag til forvaltningsplan og definisjon av ny iskantsone, feira Venstre det som er oppgitt å vere gjennomslaget deira for å innskrenke moglegheitene til ein lønsam olje- og gassproduksjon i nord. Statsråden sa sjølv på pressekonferansen til regjeringa, på spørsmål om kor langt sør iskantsona går i forhold til den gamle, at ho går 134 km sør for den på det meste og ca. 49 km lenger sør ved Bjørnøya.

Stortinget vedtok i 2011 ein definisjon av iskanten etter forslag frå dåverande regjering. Samanlikna med dette er spørsmålet korleis dagens forslag frå regjeringa ser ut. For å finne ut det kan vi for eksempel sjå på kva olje- og energiministeren svarar når departementet får spørsmål om det: Denne iskantsona, med andre ord forslaget frå regjeringa, ligg stadvis nord og stadvis sør for iskanten, slik det vart lagt fram i Meld. St. 10 for 2010–2011.

Spørsmålet er difor veldig enkelt: Kan statsråden bekrefte det som olje- og energiministeren seier, at iskantsona med den nye definisjonen frå regjeringa går stadvis lenger nord enn sona gjorde med bakgrunn i stortingsvedtaket frå 2011?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:30:09]: Takk for spørsmålet. Det er eit viktig spørsmål fordi iskantsona er viktig som naturområde. Dette er eit svært sårbart område heilt i nord, der vi finn isbjørn som jaktar på sel, plankton, algar og fisk. Kort sagt: Skulle ein ha fått eit oljuehell her oppe, ville det vore dramatisk for svært sårbare økosystem og artar som også er svært sårbare. Difor er det viktig at ein ikkje berre definerer tydeleg kvar iskantsona er, men også kva det betyr.

Det regjeringa no har lagt fram, er å gjere begge delar. Vi seier tydeleg kvar vi avgrensar iskantsona, og vi seier at det betyr at det ikkje skal vere petroleumsaktivitet nord for denne.

I den prosessen er det fleire ting som er viktig for meg. Det eine er at ein tydeleg slår fast ei iskantsone og kva det betyr. Det andre er at ho vert flytta mot sør. Då kan ein, som Jon Georg Dale her gjer, samanlikne med ulike definisjonar ein har hatt gjennom tidene. Dersom ein samanliknar med 2011-grensa, går den grensa vi no har foreslått, til saman 16 000 km² lenger sør, stadvis nord for og stadvis sør for, men i sum ein god del lenger sør.

Dersom ein samanliknar med 2015-grensa som regjeringa som representanten Dale sjølv sat i, la fram, er denne grensa 56 000 km² lenger sør og, som han også riktig påpeikte, 134 km lenger sør på det meste.

Så kan ein spørje seg kva alt dette betyr. Det viktigaste er følgjande: Nord for den grensa som representanten Jon Georg Dale ønskjer å samanlikne med, hadde det altså vorte tildelt oljelisensar av olje- og energiministrar frå Framstegspartiet. Dersom det er gjeldande grense, har ho i så fall ikkje vore ei grense, og eg er litt usikker på kvifor det er interessant å samanlikne med denne. Det viktige er at vi no legg fram ein tydeleg definisjon og er tydelege på kva det betyr. Grunnen til at regjeringa gjer det, er at vi ønskjer å leggje føre-var-prinsippet til grunn, vekte miljøverdiar sterkare og ta vare på det sårbare området som iskantsona faktisk er.

Jon Georg Dale (FrP) [10:32:16]: Eg er glad for at statsråden bekreftar, når han må snakke sant i Stortinget, at delar av den nye føreslåtte grensa går nord for det ho har gjort sidan ho vart gjeldande etter vedtak i Stortinget i 2011. Det er oppklarande, og det er bra for oljeindustriens moglegheiter til å fortsetje å utvikle seg i nord. Men statsråden snakkar om ei 2015-grense som ein ikkje på noko tidspunkt viser til i den meldinga ein sjølv skriv, og det er fordi vedtaka i 2011 ikkje gav nokon hindringar for å opne for forsvarleg oljeaktivitet nord for den definerte kanten. Det er jo det regjeringa føreslår å gjere noko med. Det er altså berre når ein brukar talepunkta frå departementet, og ikkje når ein skriv stortingsmeldinga, at 2015 er eit relevant samanlikningsår. Difor er spørsmålet: Kvifor? Og kva er nytt som reelt sett gjer at ein no meiner det er grunnlag for å setje ei absolutt grense, når vi har hatt vellykka resultat av den grensa vi har forvalta etter frå 2011?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:33:24]: Det er ganske mykje som er nytt sidan 2011. For eksempel har vi fått mykje meir kunnskap om kor sårbart dette området faktisk er, kor sårbare dei ulike sjøfuglbestandane er, korleis isen bevegar seg, mv. Alt dette er gjort godt greie for frå Fagleg forum. Det som er nytt med det regjeringa no har lagt fram i stortingsmeldinga, er for det første at ein heilt klart slår fast ei grense. Det som også er nytt, er at ein legg grensa på 15 pst. isfrekvens. Det har ein aldri gjort før. Før har ho vore på 30 pst. isfrekvens, både i 2011 og i 2015. Det det betyr, er at det no er mindre risiko for at det vil vere is sør for iskantdefinisjonen enn det har vore nokon gong. Det som har skjedd, er at isen har trekt seg nordover. Samtidig trekker vi grensa for petroleumsaktivitet sørover. Det meiner eg er bra for miljøet.

Eg har forståing for at Framstegspartiet har ein litt annan politisk inngang til dette, og det er heilt greitt, men det er i alle fall slik regjeringa sitt forslag er å forstå.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Espen Barth Eide.

Espen Barth Eide (A) [10:34:31]: Jeg synes det er nyttig at vi i svaret på Jon Georg Dales gode spørsmål har fått avklart at den forrige grensen Stortinget vedtok, er 2011-grensen, og i forhold til den går den nye grensen litt sør og litt nord for den – altså en svært liten endring. Det er riktignok 15 pst., men «fifteen is the new thirty» – på en måte – fordi forholdene i isen har endret seg. Så for alle praktiske formål er det liten forskjell, som statsråden egentlig nå har avklart.

Det leder meg til et annet spørsmål. Samtlige havforskningsmiljøer, miljøforskningsmiljøer har sagt at man bør slutte å snakke om «iskant», men heller snakke om «iskantsone», og at en iskantsone er et forhold som strekker seg både nord for og sør for det gamle begrepet «iskant». Så har altså regjeringen falt ned på å bruke ordet «iskantsone», som jeg synes er klokt, men definerer egentlig iskantsonen omtrent som om det var den gamle iskanten. Det forvirrer meg litt. Hvorfor har man da, hvis man først bruker ordet «iskantsone», ikke lagt til grunn den underforståtte definisjonen på hva en iskantsone er, men egentlig endte opp med å forholde seg til det man tidligere kalte en iskant?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:35:37]: Eg er einig i at det er fornuftig å bruke ordet «iskantsone». Det forsøker eg å gjere så konsekvent som eg kan, og det er også det regjeringa gjer i stortingsmeldinga si, av den enkle grunn at det ikkje er slik at iskanten ligg ein bestemt plass, han bevegar seg mykje i løpet av året og har gjort det gjennom tiåra.

Så har spørsmålet vore: Kor skal ein definere dette i stortingsmeldinga, all den tid iskanten bevegar seg mykje? Der har diskusjonen i Faglig forum, som på ein måte ligg som faggrunnlag for dette, i og for seg vore grei når det gjeld kva måledata ein skal bruke, osv., og alt det legg vi til grunn. Så var det ueinigheit på eitt punkt i Faglig forum, og det var om ein skulle dra grensa på 0,5 pst. isfrekvens i april eller 30 pst. isfrekvens i april. Då måtte regjeringa ta eit val. Vi har gått grundig gjennom det, det faglege grunnlaget, hatt gode politiske diskusjonar, og vi har valt å trekkje grensa på 15 pst. Viss Arbeidarpartiet er ueinige i det, vert det ei interessant stortingsbehandling. Så langt har ikkje Arbeidarpartiet gjeve nokon indikasjon på kva dei meiner, men det håpar eg kanskje kan kome no.

Presidenten: Espen Barth Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Espen Barth Eide (A) [10:36:40]: Det vil definitivt komme, og vi ser fram til gode høringer, gode debatter og en god prosess i denne utrolig viktige saken, som jo ikke bare dreier seg om olje, men også alle andre næringer som skal virke sammen i dette svært rike, verdifulle og også sårbare området. Så det får vi mange anledninger til å diskutere.

Mitt fokus i dag har vært på hvordan man på den ene siden kjøper forskningsmiljøenes veldig gode argument om at det ikke lenger er en definert iskant, men en iskantsone, som altså strekker seg nordover og sørover fra den gamle iskanten, men likevel i praksis ender omtrent nøyaktig der vi endte da vi brukte ordet «iskanten», som altså betyr noe annet enn «iskantsonen», ifølge samtlige av de miljøer som har argumentert for bruken av «iskantsone» som begrep.

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:37:27]: For det første brukar vi «iskantsone» som omgrep. For det andre skal vi her definere kor den SVO-en skal vere, og ikkje minst kva han skal bety. Begge delar er for så vidt viktige, men eg må jo innrømme at eg synest at noko av det som er aller viktigast, er kva han skal bety. For det er klart at det er fullt mogleg å definere ein SVO på ein annan måte enn kor ein tillèt petroleumsverksemd. Eg meiner at det er viktig at i dette området må ein ha eit sterkt vern mot petroleumsaktivitet. Og det er noko av det som kanskje er mest nytt i denne meldinga, at regjeringa skriv så tydeleg som vi gjer, at her går grensa for det. Ingen komma, ingen «men» – slik er det. Det er det avgjerande spørsmålet, meiner eg.

Så er det som sagt slik at det har vore ueinigheit i Faglig forum om kor ein skal dra den grensa for isfrekvens, og når det er ueinigheit i det faglege grunnlaget, må regjeringa ta eit val. Vi har teke eit val og dratt ho på 15 pst. isfrekvens. Det gjev i sum ein større del av iskantsona eit sterkare vern enn nokon gong før, fordi isen går nordover samtidig som grensa går sørover, samanlikna med både 2011-definisjonen og 2015-definisjonen.

Presidenten: Terje Halleland – til oppfølgings-spørsmål.

Terje Halleland (FrP) [10:38:46]: Om det er noen trøst, er det ikke bare statsråden som sliter med å se forskjell på 2011-grensen og dagens forslag fra regjeringen. Det gjør vi andre også.

I mitt spørsmål til statsråden skal jeg unngå å bruke egne argumenter og heller bruke regjeringens egne. I forvaltningsplanen for Barentshavet og iskantsonen skriver departementet følgende på side 29:

«Iskantsonen er svært dynamisk og beveger seg i løpet av året fra områdene ved Bjørnøya i sør om våren, til nord for Spitsbergen tidlig på høsten.»

Hva er det faglige grunnlaget for å hindre oljeproduksjon ved å sette en absolutt grense, når regjeringen selv sier at iskantsonen er svært dynamisk?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:39:35]: Den faglege grunngevinga for det er at ein fast oljeinstallasjon ikkje er noko ein kan bevege opp og ned månad for månad. Då må ein ta nokre val for kvar ein dreg ei grense. Samtidig er det heilt rett at iskantsona bevegar seg opp og ned, og difor har ein i tillegg til den faste grensa for kvar det skal vere petroleumsaktivitet, også føresegner i forvaltningsplanen om at det i alle tilfelle ikkje er tillate med prøveboring inntil 50 km frå der isen faktisk er til kvar tid. Så om isen faktisk skulle gå sør for den grensa – noko det historisk er 15 pst. sjanse for i april – vil det uansett ikkje vere tillate med leiteaktivitet der. Det er det gode faglege grunngevingar for, og det er også gode faglege grunngevingar for ei fast grense, uansett.

Presidenten: Une Bastholm – til oppfølgings-spørsmål.

Une Bastholm (MDG) [10:40:30]: Ismåke, polarlomvi, alkekonge og teist, ringsel og annen sel, isbjørn, narhval, hvithval og grønlandshval, polartorsk og lodde, antipoder, kiselalger fra slekter som Nitzschia og Navicula, krepsdyr og dyreplankton som Parathemisto libellula, hoppekreps som Calanus glacialis: Alle disse er knyttet til iskantsonen. Havet vårt er allerede under press fra mange kanter, og vi står foran en massiv utryddelse av arter på kloden. Likevel har altså ikke regjeringen valgt å følge de miljøfaglige rådene om å flytte avgrensingen av iskantsonen enda lenger sør, selv om iskantsonen er der havet blomstrer.

Hvilke av disse artene jeg listet opp, er det klima- og miljøministeren mener vi fint klarer oss uten?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:41:24]: Svaret er ingen, og det er difor regjeringa nettopp har lagt fram ein iskantdefinisjon som er den strengaste nokosinne, som vernar større delar av iskantsona enn nokosinne, som går frå 30 pst. isfrekvens til 15 pst. isfrekvens, og som vil sørge for at eit større areal vert unnateke frå petroleumsaktivitet, inkludert det opne området. Det er svaret på det.

Det er også slik at det ikkje berre er iskantsona som er eit viktig spørsmål i forvaltningsplanen for dei artane representanten nemner, det har også vore mange andre tiltak frå regjeringa. For eksempel er det at vi no utvidar boretidsavgrensingane utanfor kystsona av Troms og

Finnmark til 100 km, eit viktig tiltak bl.a. for polarlomvien som representanten nemner, som vi no har større kjennskap til at bevegar seg lenger ut frå land i periodar av året enn det ein før har trudd. Difor er den typen tiltak også viktige for dei artane.

Presidenten: Une Bastholm – til oppfølgingsspørsmål.

Une Bastholm (MDG) [10:42:14]: Iskantsonen er blant de marine områdene i verden som allerede er mest truet av klimaendringene. Her er et yrende naturmangfold som er spesielt sårbart, også for olje- og gassvirksomheten. Det er veldig fint – mener vi, selvfølgelig – at iskantsonen og avgrensingen av den nå er flyttet lenger sør. Men dette er altså en sak om smale næringsinteresser til en enkeltnæring opp mot brede fellesskapsinteresser og andre næringsinteresser, som f.eks. alle de næringene som har levd i mange tiår og generasjoner, mange hundre år, av livet i havet.

Før i tiden hadde vi noe som het føre-var-prinsippet. Jeg synes det er foruroligende at det ikke lenger følges i Norge. Er det tilfeldig at iskantsonen nå er avgrenset til å ligge like nord for den nordligste av de oljeblokkene som allerede er tildelt?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:43:13]: Når regjeringa valde å trekkje grensa ved 15 pst. isfrekvens, var det på bakgrunn av ulike råd som er komne inn. Det er på bakgrunn av heilskaplege vurderingar, og det gjer at vi no får eit betydeleg sterkare vern av heile iskantsona. Så vil ho variere – nord og sør osv. – ut frå kor ein er, men vi meiner i sum at det er ei god grense.

Eg vil vel også tillate meg å seie at når det gjeld mange av denne typen spørsmål om i kva grad ein skal vektleggje miljø endå sterkare og gje naturen eit endå sterkare vern, kan det godt hende at eg og representanten Une Aina Bastholm kunne ha blitt einige om å vektleggje miljøet endå sterkare i ulike saker. Så er utfordringa at vi til saman har ni representantar i denne salen, og vi må jobbe litt for å få med oss alle 85 ein treng for å få eit fleirtal. Eg er glad for at vi no – forhåpentlegvis – får til eit fleirtal om å flytte iskantsona lenger sør, verne ein større del av det området og gje eit sterkare vern til alle dei artane som representanten nemnde i det første oppfølgingsspørsmålet sitt.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovedspørsmål.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:44:28]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

I sitt framlegg til langtidsplan for Forsvaret skriv regjeringa:

«Norge står i dag og i årene fremover overfor en ny sikkerhetspolitisk situasjon. Ikke siden slutten

av den kalde krigen har Norge og våre allierte stått overfor et slikt omfang av samtidige sikkerhetsutfordringer – mot staten, samfunnet og individet.»

Etter å ha lese langtidsplanen som er lagd fram, kan ein spørje seg om regjeringa trur på det ein sjølv har skrive. I detalj skriv regjeringa om korleis den sikkerheitspolitiske situasjonen i våre nærområde er kraftig forverra sidan førre langtidsplan vart lagd fram, i 2016. Men kva er svaret? Jo, svaret er å utsetje heilt grunnleggjande nødvendig kapasitetsauke i Forsvaret til etter 2024.

Med regjeringas plan vert Forsvaret sett på eit kvileskjer dei neste fire åra. Det som skal gjerast, er anten alt vedteke, eller det skal vedtakast etter 2024. Føreslåtte løyvingar i første fireårsperiode er reelt langt, langt unna det som var forsvarssjefen sitt minst ambisiøse alternativ til forsvarsministeren – alternativ D, som knapt ville dekkje kostnader til å fase inn dagens plan. Slik Senterpartiet ser det, må planen anten sendast tilbake til regjeringa med omattleksa om å kome med ein plan for første fireårsperiode som er ambisiøs, og som møter dei utfordringane me har, eller – det andre alternativet – at Stortinget tek styring og ansvar og fyller planen med innhald som svarer til dagens sikkerheitspolitiske utfordringar, noko me ser at regjeringa ikkje kan.

Korleis kan ministeren forsvare å levere ein langtidsplan til Stortinget som ikkje på nokon måte svarer på dei trugsmåla som Noreg har i dag, som me står overfor her og no?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:46:40]: Jeg registrerte to spørsmål. Det første var om jeg trodde på det vi hadde skrevet i planen. Svaret på det er ja. Det andre er et spørsmål som enten baserer seg på en feiltolkning, en feillesing, av det som står der, eller at man ikke vil se utviklingen av Forsvaret i sammenheng.

Vi har lagt fram en plan som har en operativ del på åtte år. Jeg har også tidligere vært i diskusjon med representanten om dette, der representanten har hevdet at det skjer ingenting de første fire årene, for det som skjer de første fire årene, er allerede vedtatt. Det er litt av poenget med å legge fram en operativ del på åtte år, nemlig for bedre å se sammenheng. Det tar tid å bygge forsvar, og de første fire årene innfaser vi P8, vi gjør ferdig innfasingen av F-35, vi bygger baseforsvar, vi videreutvikler landmakta i Finnmark, vi videreutvikler logistikkskipet KNM «Maud», som gir Sjøforsvaret bedre kapasiteter, vi videreutvikler E-tjenesten, og vi videreutvikler cyberforsvaret.

Det er altså en rød tråd i den utviklingen av Forsvaret som vi jobber med, og den langtidsplanen vi har presentert for Stortinget nå, er en direkte fortsettelse av den satsingen vi startet med da vi kom i regjering i 2013, som vi også konkretiserte i angjeldende langtidsplan fra

2016. Så når representanten ikke finner en satsing som passer til den sikkerhetspolitiske utviklingen vi ser nå – vel, så må det bero på evne eller vilje til å lese den planen vi har lagt fram. Jeg ser fram til gode forhandlinger i Stortinget om den planen vi har lagt fram. Men å knipe igjen øynene og påstå at det ikke skjer noe de fire første årene – nei, det er litt for mye vrangvilje til at jeg kan ta det konstruktivt.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:48:42]: Forsvarsminneren burde kanskje øg høyre at eg sa ikkje at det ikkje skjer noko, men det skjer ingen reell kapasitetsauke. Det er ingen ambisjonar for den fyrste fireårsperioden.

Som forsvarssjefen sa i Fagmilitært råd, er ambisjonsnivået i langtidsplanen eit politisk val. Han har lagt fram fire alternativ, og han har sagt tydeleg frå om kva som trengst for å forsvare landet på eit skikkeleg nivå. Og så er det opp til politikarane å velje kva nivå beredskapen og forsvaret skal liggje på.

Regjeringa sitt framlegg er så langt unna forsvarssjefen sitt tilrådde alternativ A som det er mogleg å kome. Om sitt minst ambisiøse alternativ skriv forsvarssjefen: «Begrenset evne til å forsvare hele landet». Med regjeringa sin plan vil altså nivået på Forsvaret liggje langt under det nivået igjen dei komande fire åra. Korleis kan ein lese dette på nokon annan måte enn at regjeringa har teke eit politisk val om at Det norske forsvaret skal ha under «begrenset evne» til å forsvare landet dei komande åra?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:49:44]: For det første har vi oppnådd en viktig ting med den forsvarspolitiske debatten vi har hatt de siste årene, og det er at vi har klart å skille mellom hva som er forsvarssjefens ansvar, og det politiske ansvaret. Det er et politisk ansvar å vedta det Forsvaret vi skal ha, den forsvarsutviklingen vi skal ha, hvordan vi skal forsvare landet vårt.

Det er en viktig erkjennelse at vi i denne salen sier at det er politiske vedtak som gjelder. Da slipper vi flokkene om at det var ikke farlig for noen få år siden, så vi trengte ikke å bygge forsvar da. Alle har nå erkjent at det å videreutvikle Forsvaret er viktig. Sikkerhetssituasjonen er vi enige om.

Det er to viktige ting med planen og den situasjonen vi er i nå. Det ene er at skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet er mye mer uklart nå enn det var før. Derfor er vi i planen også tydelige på at vi jobber parallelt med samfunnssikkerhetsmeldinga. Vi ser også den sivile beredskapen i sammenheng med hva slags utvikling vi skal ha av Forsvaret. Vi ser det bredere, og derfor bygger vi et godt forsvar også med den planen vi har lagt fram nå.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:51:00]: Forsvarminister Frank Bakke-Jensen beskylder Senterpartiet for å ha vrangvilje når vi leser langtidsplanen. Det er ikke vrangvilje, det er forsvarsvilje. For noe av den viktigste oppgaven til Stortinget og regjeringen er å forsvare landet vårt og også være villige til å bruke ressurser på det. Det som er forunderlig, når vi leser langtidsplanen, er at Norge skal være kanskje det mest unike landet i verden, ved at vi skal ha en moderne hær uten helikopter. Det finnes ingen andre moderne hærer i verden som ikke har helikopter. Frank Bakke-Jensen og Høyre synes det er en god idé for dette langstrakte landet vårt at vi skal ha helikoptrene så langt som mulig unna Hæren vår, i Sør-Norge, og ikke bruke ressurser på å utruste vår hær, som er i en mer anspent sikkerhetspolitisk situasjon enn på lenge, med de nødvendige kapasiteter. Hvorfor vil ikke Høyre og Frank Bakke-Jensen følge opp Stortingets klare vedtak fra 29. november 2017 om at den norske hær skal ha helikopter?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:52:05]: Det er et nytt eksempel på vrangvilje fra Senterpartiet hvis det er sånn de leser den planen som er lagt fram nå. Forsvarets Bell 412-helikopter har vært brukt tidvis til Forsvaret. De har hatt et oppdrag for justis, der de har stått i beredskap for politiet, og de har tidvis hatt oppdrag for helse – med den kapasiteten. Nå har vi sørget for at politiet får en dedikert sivil kapasitet, dvs. at vi frigjør Bell 412 til Forsvaret. Vi sørger for at det blir en sivil kapasitet i Øst-Finnmark, slik at vi kan frigjøre Bell 412 til Forsvaret.

Vi tar stortingsvedtaket om at spesialstyrkene skal ha en kontraterrorkapasitet ved hjelp av Bell 412, på alvor. Derfor flytter vi enkelte av maskinene nedover. Samtidig: Med de endringene vi har gjort og den redningsbasen med redningshelikopter vi har vedtatt skal etableres i Troms, får vi også dedikert helikopterkapasitet med Bell 412 til Hæren. Det blir tre maskiner igjen i Indre Troms som kan brukes, i tillegg til at restkapasitet på de maskinene som flyttes til Rygge, også kan brukes til Hæren. Jeg må få opplyse om at vi også har hærstyrker på Rena, Telemark bataljon, som også bruker helikopter av og til.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:53:13]: Noen ganger lurer jeg på hvilke rådgivere Høyre og forsvarminister Frank Bakke-Jensen lytter til. Jeg tror det må være mer på kommunikasjonsrådgivere og kommunikasjonsstrateger enn de som har uniformen på, som

skal forsvare landet vårt, og som er ansvarlige for at vi skal ha en velfungerende hær – når han bruker tiden til å snakke bort at regjeringen ikke satser på helikopterkapasitet for Hæren.

Så er det en annen ting som er forunderlig i denne planen. Stortinget hadde en stor diskusjon om stridsvognkapasitet, at vi skulle ha en moderne stridsvognkapasitet, da vi behandlet landmaktutredningen og landmaktproposisjonen. Stortinget vedtok helt tydelig at man skal ha en moderne stridsvognkapasitet. Og den sikkerhetspolitiske vurderingen som ligger i langtidsplanen, er krystallklar. Det står:

«Ikke siden slutten av den kalde krigen har Norge og våre allierte stått overfor et slikt omfang av samtidige sikkerhetsutfordringer».

Hvorfor prioriterer ikke da Høyre, regjeringen og statsråden å følge opp Stortingets vedtak om at vi skal ha en moderne stridsvognkapasitet i den norske hær?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:54:18]: Min fremste fagmilitære rådgiver er forsvarssjefen, Haakon Bruun-Hanssen. Han har uniform. Jeg lytter nøye til ham. Hvis representanten Slagsvold Vedum hadde lyttet til forsvarssjefen og lest det forsvarssjefen bl.a. sa i det fagmilitære rådet, at han vil innføre en dedikert trosskipskapasitet på helikopter til Hæren når han innfører en lettere mekanisert brigade i sør, ville han sett at det ikke er noen forskjell på timingen vår og timingen til forsvarssjefen.

Når det gjelder stridsvogner, har vi vedtatt at vi skal innføre det fra 2025. Vi har brukt tiden siden vi kom i regjering, på å reparere det materiellet som sto der, på å fylle opp reservedelslagrene, sånn at det vi har, skal kunne rulle. Så har vi gjort et vedtak om at vi skal innføre en ny stridsvognkapasitet fra 2025. Det er også et vedtak som er fulgt opp her i Stortinget.

Vi har startet den prosessen, men det er et stort investeringsprogram, som både inkluderer valg av kapasitet og også gjenkjøpsavtaler og samarbeidsavtaler med andre land. Det tar vi på alvor.

Presidenten: Christian Tybring-Gjedde – til oppfølgingsspørsmål.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:55:37]: Den nye langtidsplanen har fått en fancy tittel: Vilje til beredskap – evne til forsvar. Det er ofte slik at jo mindre man leverer, jo flottere tittel setter man på produktet; det er ABC i markedsføring.

Aldri før har en langtidsplan stått i så stor kontrast til det forsvarssjefen – som forsvarsministeren mener er hans nærmeste rådgiver, eller påstår det, i hvert fall – mener er nødvendig for å forsvare Norge. Absolutt alle områder, mener forsvarssjefen, krever mer styrking.

Jeg skal bare overlevere forsvarssjefens styrking til forsvarsministeren, slik at han kan lese hva som står der. Det er ikke et eneste punkt som forsvarsministeren følger opp – ikke et eneste punkt. Men beskrivelsen av trusselfildet er nøyaktig det samme.

Så spørsmålet blir da: Mener forsvarsministeren at forsvarssjefen overdriver sin anskaffelse, eller mener forsvarsministeren at forsvarssjefen ikke trenger det han hevder at han trenger? Det er jo interessant å vite.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:56:41]: I presentasjonen av langtidsplanen, også med representanten Tybring-Gjedde til stede, har jeg vært opptatt av å forklare at forsvarssjefens fagmilitære råd strekker seg til 2040. Det vil si: Den operative delen i den langtidsplanen vi har lagt fram, strekker seg til 2028. Det er ikke sånn at forsvarssjefen sier at her er mitt alternativ D, C, B eller A, det skal være ferdig i 2024 – som det tilsynelatende kan virke som om Tybring-Gjedde mener er realiteten.

Det er heller ikke sånn at jeg ikke lytter til forsvarssjefen. Forsvarssjefen fikk et av de tydeligste og frieste mandatene som har vært levert for en langtidsplan, ifølge forsvarssjefen selv, for han fikk en bunnlinje, og så fikk han beskjed om å levere et fagmilitært råd som strekker seg ut i tid – synkronisert med at vi fikk Forsvarets forskningsinstitutt til å jobbe både med den sikkerhetssituasjonen vi hadde, og hvordan vi hadde utviklet Forsvaret hittil.

Jeg mener det er et veldig godt råd, og jeg vil oppfordre representanten Tybring-Gjedde til å lese forsvarssjefens kommentar til den langtidsplanen, der det overhodet ikke er sånn at han ser veldig mørkt på det. Han har noen punkter han er kritisk til, men samtidig støtter han planen i stort.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:58:08]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Iskanten, eller iskantsonen, er det vi kaller et særlig verdifullt og sårbart område. Her skapes det helt spesielle forhold som sørger for at det blomstrer plankton og alger. Dette er igjen mat for fisk, som igjen er mat for de store sjøpattedyrene. Fisk og fugler kommer hit for å beite, og det er et avgjørende økosystem som sørger for liv i Barentshavet – og liv til den fisken vi spiser.

Iskantsonen er en fysisk sone som beveger seg med isen gjennom året. Den er målbar, og den er noe fagmiljøene som forsker på dette, kan definere, som Polarinstituttet og Havforskningsinstituttet har gjort. Spørsmålet om hvor iskantsonen går, er miljøvitenskap. Det er ikke politikk. Det er som spørsmålet om tyngdekraften eller det faktum at jorda er rund. Det er vitenskap. Det er

noen år siden det var et politisk spørsmål hvorvidt jorda var rund eller ikke.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Hvorfor har ikke regjeringen hørt på de relevante fagmiljøene og satt grensen for iskantsonen der den faktisk går, men i stedet laget seg en helt egen grense for hvor den går? Statsråden må også gjerne svare på om det er andre fysiske og naturmessige grenser regjeringen har lyst til å definere selv.

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:00:02]: Det er jo freistande å svare ja på det, men det er nok ikkje heilt slik. Det er rett og slett ikkje slik at ulike fysiske fenomen alltid fell saman med det som er ein såkalla SVO, altså eit særleg verdifullt område. Det er jo det som har vore diskusjonen her – ikkje kvar den fysiske iskantsona til kvar tid er; det har vi til kvar tid kontroll på. Vi har iskart, og det er berre å gå inn og sjå. Det er ingen som er ueinige i det, heller ikkje regjeringa.

Det det har vore ueinigheit om i mange år i ulike regjeringar, og som det òg er ueinigheit om i Faglig forum, er kvar ein skal trekkje grensa for den såkalla SVO-en. Der var det slik, som eg også sa i tidlegare svar, at Faglig forum hadde to ulike syn på det. Det eine synet var at ein burde trekkje grensa ved 0,5 pst. isfrekvens, mens det andre synet var at ein burde trekkje grensa ved 30 pst. isfrekvens. Ein isfrekvens på 30 pst. er den grensa ein har brukt fram til no. Det var den grensa SV brukte i regjering då dei definerte iskantsona.

Vi har valt å leggje oss på 15 pst. Det er ikkje fordi vi har eit anna syn enn naturforskarar på kvar det til kvar tid er is, for det veit vi. Men når isen bevegar seg så mykje som han gjer, over mange tiår, må ein ta nokre val om kvar ein trekkjer ei grense for bl.a. petroleumsaktivitet. Den grensa går no lenger sør enn ho har gått nokon gong. Ho går betydeleg lenger sør enn 2015-grensa, ho går lenger sør enn 2011-grensa, og det gjev eit betre vern av iskantsona som naturfenomen, som eg er heilt einig med representanten Haltbrekken i at det er utruleg viktig å ta vare på.

Det er svaret, og så får ein sjå korleis Stortinget stiller seg til dette. Det er jo ei stortingsmelding som er levert. Eg håpar at det er mogleg å samle eit fleirtal her, ikkje berre for at ein flyttar iskantsona sørover og gjev eit trygt vern, men også at ein er heilt tydeleg på kva det betyr. Det har vore eit problem i historia at det har vore uklarheit om det betyr at ein kan ha petroleumsaktivitet nord for grensa eller ikkje. No er det ingen tvil om det ut frå det regjeringa har føreslått. Eg håpar at Stortinget er einig i det.

Lars Haltbrekken (SV) [11:01:58]: Jeg registrerer at statsråden prøver å gjøre hvor vi har sårbare og verdifulle områder eller ikke, til et politisk spørsmål. Jeg må

da minne statsråden om at det også er et spørsmål for miljøvitenskapen å definere hva som er sårbart og verdifullt.

Polarinstituttet skrev i en kronikk i februar i år:

«Vitenskapelig kunnskap om de fysiske og biologiske prosessene i iskantsonen gjør at vi anbefaler at den sørlige utbredelse av iskantsonen skal gå på 0,5 prosent isfrekvens for maksimal isutbredelse.»

Dette gjentok de senere, i april i år. De kommer også med miljøfaglige begrunnelser for hvorfor iskantsonen går akkurat der den går. Derfor er det overraskende at regjeringen i forvaltningsplanen legger fram et forslag om en 15 pst.-grense. Jeg vil be statsråden om å legge fram de miljøfaglige begrunnelsene han har for hvorfor vi trekker grensen ved 15 pst. i stedet for et annet tall.

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:03:13]: Mi miljøfaglege grunngeving for å trekkje grensa på 15 pst. er at det vektar miljø sterkare enn i dag. Det gjev ein større del av iskantsona eit vern mot petroleumsaktivitet enn i dag. Det gjev fleire av mange av dei sårbare artane eit større vern enn dei har i dag. Det meiner eg er ei god miljøfagleg grunngeving, og det er ei klar forbetring.

Eg må innrømme at eg er litt overraska over at fleire her, særleg representanten frå SV, er så kritiske til det. Det er jo eit framsteg for miljøet i forhold til både 2011-grensa, 2015-grensa og ikkje minst den planen den raud-grøne regjeringa la fram for Stortinget i 2013, der ein sa at ja, vi har ei iskantgrense, og ja, vi kan drive med petroleumsaktivitet nord for ho. Det gav ikkje meining, og det er ein av grunnane til at dette har vore ein så stor politisk debatt, og at det har vore så stor usikkerheit rundt det spørsmålet. No landar vi ein sikkerheit om dette, vi vektar miljø tyngre, og vi tek meir føre-var-omsyn. Det er heilt ok å meine at ein burde ha teke endå meir føre-var-omsyn og gått endå lenger sør, men eg meiner at dette er eit framsteg for miljøet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Lars Haltbrekken.

Lars Haltbrekken (SV) [11:04:10]: Jeg registrerer at statsråden ikke klarer å komme med miljøfaglige begrunnelser for hvorfor man trekker iskantgrensen på 15 pst.

Det er lov å si at det var flere enn meg som ble litt overrasket over at regjeringen kunne opplyse om at de helt siden 2015 har lagt til grunn en iskantgrense som Stortinget ikke ville godta da dette forslaget ble lagt fram i 2015. Da var det en klar beskjed fra Stortinget om at meldingen, inkludert den såkalte oppdateringen av iskanten, ikke ble godtatt, og at regjeringen måtte gjøre jobben på nytt. Meldingen ble ikke engang vedlagt protokollen; den ble sendt tilbake til regjeringen.

Den offentlige debatten den gangen handlet om at det nye forslaget til iskant ikke var faglig begrunnet. Det var motivert av å gi oljeindustrien tilgang til nye områder. Hvilket grunnlag mener regjeringen den har hatt for å trosse Stortingets klare beskjed når den siden 2015 har bedt forvaltningen styre etter en iskantgrense som Stortinget nektet å godta? Og er det andre vedtak hvor regjeringen har ignorert Stortingets klare vedtak?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:05:25]: Representanten har også stilt meg eit skriftleg spørsmål om dette. Eg trur svaret skal vere på veg omtrent no, men eg kan ta kortversjonen:

I 2011 vart det lagt fram ei sak for Stortinget der ein definerte ei iskantgrense og sa at ein ikkje skulle ha petroleumsaktivitet der. I 2013 la den same regjeringa, den raud-grøne regjeringa, fram ei melding for Stortinget der dei sa at ja, den grensa er der framleis, men ein kan ha petroleumsaktivitet i heile området. Det skapte ei betydeleg usikkerheit, for å seie det veldig forsiktig.

Seinare vart det lagt fram ei stortingsmelding i 2015, der ein heldt seg til den same isfrekvensen, men i mellomtida hadde isen gått nordover, og då gjekk også grensa nordover. Det som uansett har skjedd i mellomtida, er at det er tildelt leitelisensar til oljeselskap nord for 2011-grensa. Det betyr ein av to ting: Anten så gjeld ho ikkje, eller så har ho aldri vore ei grense. Det er ikkje mogleg å tenkje seg eit tredje alternativ.

Eg trur uansett vi skal vere glade for at vi no får ei heilt tydeleg grense. Det er ingen tvil om kvar ho går. Det skal ikkje vere petroleumsaktivitet nord for ho, og ho går sør for både 2011-grensa og 2015-grensa. Eg meiner at det er eit framsteg for miljøet.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [11:06:40]: Den 8. mai skal vi feire at det er 75 år siden frigjøringa av Norge, og vi skal ære våre veteraner, 100 000 norske kvinner og menn som har deltatt i operasjonar i 40 ulike land.

Ettersom våpensystemene blir stadig mer avansert, er et godt forsvar helt avhengig av at vi tar vare på personellet vårt, de som jobber for Forsvaret. Vi har jo fått en langtidsplan nå, og det har vært flere spørsmål i salen der forsvarsministeren har sagt at det har vært vranglesning og feillesning av planen. Det som er faktum, er at vi for første gang siden vi begynte med langtidsplanlegging i 1990, har fått en åtteårsplan, ikke en fireårsplan. Det sier forsvarsministeren er fordi han vil tenke langsiktig. Men det kan da ikke være så veldig vanskelig å ansette flere nå. Ifølge den forsvarsplanen vi har fått, skal det ansettes 500 den neste fireårsperioden, 2 200 kommer senere. Forsvarssjefen er veldig klar i sin dom. Han sier at volumet på personell er for lavt, og at den opera-

tive evnen til å løse Forsvarets oppgaver samlet sett er mindre god.

Hvorfor trenger egentlig forsvarsministeren åtte år på å ansette om lag 3 000 ekstra i Forsvaret? Hvorfor kan vi ikke begynne med den jobben nå? Det trengs da ikke planlegging for det. Det som trengs, er at forsvarsministeren må få gjennomslag i denne regjeringa. Det at han har lagt fram denne åtteårsplanen, viser helt tydelig at han må skyve på målene i stedet for å handle nå.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:08:38]: I sin kommentar til langtidsplanen har forsvarssjefen én stor bekymring. Det er at det blir vedtatt en plan i Stortinget som ikke er i balanse personellmessig, kapasitetsmessig og økonomisk. Vi har lagt fram en plan som vi mener er i balanse personellmessig, kapasitetsmessig og økonomisk.

Hvorfor kan ikke forsvarsministeren ansette 3 000 nå? Det er en grunn til at vi bruker langtidsplanlegging. Vi faser inn nye kapasiteter. Vi har gjennomført store personellreformer i Forsvaret som ennå pågår. Vi legger fram en ordning for reservister der vi i mye større grad tar i bruk de 10 000 reservistene vi har, i tillegg til de 40 000 vi har i Heimevernet. Vi har en utdanningsreform som akkurat er innført, der de første går ut av Krigsskolen til neste år. Det er en grunn til at vi prøver å gjøre dette planmessig.

Så registrerer jeg at det er en debatt mellom forsvarssjef og arbeidstakerorganisasjoner om det er tilstrekkelig med personell, det vi har lagt fram her. Vi mener det er det. Men det er også en debatt om at man gjerne vil trekke ting nærmere. Det vil farge det personellbildet annerledes. Vi mener vi har lagt fram en langtidsplan som har balanse mellom personell, kapasitet og økonomi. Det registrerer jeg også at forsvarssjefen er enig med meg i er viktig.

Anniken Huitfeldt (A) [11:10:19]: Alle er vi opptatt av at det skal være balanse. Derfor trenger vi mer penger til Forsvaret hvis vi skal ansette flere. Noe av det modigste man gjør som politiker, er jo å love noe på vegne av dem som kommer etter. Det minner meg av og til litt om den klimadiskusjonen vi har – når vi ikke klarer å oppfylle noen mål på vår vakt, lager vi enda mer ambisiøse mål for framtida.

Det trengs ikke noen lang planlegging for å ansette flere i Forsvaret. Det som trengs, er mer penger på statsbudsjettet for 2021. Vil forsvarsministeren være positiv til at vi her i Stortinget stiller krav, mer ekstra penger, for å ansette flere i Forsvaret fra 2021? Det er helt åpenbart i tråd med det forsvarssjefen sier, og det vil føre til bedre operativ evne nå.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:11:14]: Dette er også en feiltolkning. Når vi har lagt fram en operativ

plan på åtte år, er det ikke snakk om å overlate noe til noen andre. Vi har ikke planer om å la noen andre forvalte Forsvarsdepartementet i årene framover. Det har vi planer om at Høyre og denne regjeringen skal gjøre.

Jeg har ingen planer om å stå i en muntlig spørretime og forhandle om langtidsplanen. Jeg har veldig stor respekt for at vi nå har overlevert den til Stortinget. Den ligger i komiteen, og vi skal jobbe tett med komiteen om de spørsmålene som kommer, om de tallene man har der.

Men, som sagt, vi gjør store endringer i Forsvaret nå. Vi har flyttet rundt 600 stillinger fra administrative stillinger over til operative stillinger for å øke operativiteten. Vi forlenger verneplikten for en god del for å ha bedre kompetanse lenger i bataljonene. Vi trekker rekruttskolen ut av bataljonene for å holde bataljonene operative på et høyere nivå hele tiden. Vi gjør store endringer personellmessig i Forsvaret som øker operativiteten.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Cecilie Myrseth.

Cecilie Myrseth (A) [11:12:25]: Stortinget har gjen-tatte ganger bedt om dedikerte helikoptre til Hæren. Statsråden har sagt at vi ikke trenger dedikerte helikoptre til Hæren. Men som vi også har hørt her i dag, har forsvarsministerens fremste fagmilitære rådgiver sagt at vi trenger egne dedikerte helikoptre til Hæren. Så spørsmålet mitt blir – siden statsråden nå har lagt fram et forslag til en langtidsplan: Hvorfor har man ikke lyttet til forsvarssjefen angående helikoptre?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:13:06]: Vi har lyttet til forsvarssjefen, og forsvarssjefen sier at dedikerte personelltransporthelikoptre for Hæren trenger han på et senere tidspunkt, når han oppretter en lett brigade på Østlandet.

Så har vi, for å frigjøre kapasitet til Forsvaret, fått justis til å stille med en sivil kapasitet til politiet, så slipper Forsvarets helikoptre å stå i den beredskapen. Vi har bedt Helse Nord stille med en sivil helikopterkapasitet, slik at Forsvaret slipper å stå i den beredskapen i Øst-Finnmark. Det gjør at vi frigjør kapasitet. Vi har vedtatt at det skal etableres en redningshelikopterbase i Tromsø, som dekker opp for det «holdet» som har vært identifisert tidligere. Alt dette gjør at Forsvarets helikoptre frigjøres og får bedre kapasitet. De tre maskinene som blir stående i Indre Troms, er dedikert til Hæren, til de små oppdragene. Men vi må skille mellom de store troppe-transport-kapasitetene og den type oppdrag som Bell 412 gjør, og Bell 412 er de tre maskinene, i Indre Troms, som Hæren kan bruke.

Presidenten: Cecilie Myrseth – til oppfølgingsspørsmål.

Cecilie Myrseth (A) [11:14:12]: Nå snakker vi mye om den totale beredskapen. Jeg spør om de dedikerte helikoptrene til Hæren, og man har jo allerede – til stor kritikk – flyttet de fleste av helikoptrene som skulle brukes til nettopp det. Så har noen måttet bli igjen fordi man ser at beredskapen har behov for det. Så jeg spør igjen: Hva er det statsråd Bakke-Jensen vet som forsvarssjefen åpenbart ikke har visst, siden han har foreslått at vi trenger dedikerte helikoptre til Hæren?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:14:41]: Den kapasiteten som Bell 412 står for, altså små helikoptre som kan flytte et begrenset antall personer ut, frigjør vi nå til Hæren i nord – ved at vi innfører en sivil kapasitet for Helse Nord. Vi etablerer en redningsbase med redningshelikopter, og politiet i Nord-Norge får sivil kapasitet, slik at de slipper å bruke Bell 412. Da får Hæren tre maskiner stående der nord som de kan bruke til sin nytte.

Så flyttet vi 15 Bell 412 ned til Rygge for å trene opp, øve opp, en kontraterrorkapasitet med spesialstyrkene. Det er et krav som har ligget der helt siden Gjørv-kommisjonen. Da ble det avdekket at det er noe vi mangler. Det er en nasjonal ressurs. Så dette er ikke noe «bare for søringen», som jeg registrerer i enkelte leserinnlegg i nord. Nei, dette er en nasjonal ressurs som skal sikre at vi er bedre forberedt ved terrorangrep framover.

Presidenten: Morten Wold – til oppfølgingsspørsmål.

Morten Wold (FrP) [11:15:53]: Langtidsplanen for Forsvaret er viktig for oss alle, og i den forbindelse kan man påpeke at det i lang tid har fremkommet en rekke påstander om egnetheten til Evenes som flybase og konsekvensene av nedleggelsen av Andøya. I forbindelse med fremleggelsen av forslaget til ny langtidsplan aktualiseres spørsmålene igjen. Kritikerne til Evenes mener de økonomiske beregningene som har ligget til grunn for etableringen, ikke er korrekte. Videre vises det til utfordringer knyttet til bl.a. flyoperative flater, arealvolum og værforhold. Et bredt flertall i Stortinget sto bak beslutningen om å legge ned Andøya som base. Etter at beslutningen ble tatt, har vi sett utfordringer knyttet til etableringen på Evenes. Det har oppstått problemer som har medført flytting av en planlagt hangar og dermed høyere kostnader. For at Stortinget skal fatte riktige beslutninger, er vi avhengig av å ha riktig og oppdatert informasjon.

Mitt spørsmål blir derfor: Mener statsråden fortsatt at beslutningen om etablering av Evenes som operativ kampbase er fattet på et riktig grunnlag, har korrekt kostnads- og tidsramme samt tidligere oppgitte operative fordeler?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [11:16:59]: Ja, det mener jeg faktisk. Det viktigste argumentet for å samlokalisere på Evenes var at det ville være 200 mill. kr dyrere per år å drifte to baser. Så har sikkerhetssituasjonen i et-tertid utviklet seg sånn at vi er nødt til å se med nye øyne på baseforsvar. Det vil øke den kostnadsforskjellen betydelig, da vi er nødt til å sikre Evenes på en annen måte, som vi må sikre Ørland på en annen måte nå. Så argumentene for å samle MPA-aktivitet og QRA-aktivitet på Evenes står seg.

Så har det vært utfordringer med plassering av hangaren. Det er den typen utfordringer man får på store prosjekt, men det har ikke framkommet noen opplysninger som tilsier at problemene er så store at man bør revurdere det vedtaket som ble gjort om å samlokalisere på Evenes. Også den konseptvalgutredningen som vi fikk laget, tilsier at de planene som ble lagt, med det man vet, er gode og innenfor det som er forventet ved den typen prosjekt.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:18:15]: De siste årene har rundt 800 lam og sau blitt drept på beite av rovdyr, hovedsakelig ulv, i Nord-Østerdalen. Nord-Østerdalen er som kjent et beiteprioritert område. Nå går årets lisensjakt snart mot slutten. Status i dag for fylkene Hedmark, Oslo, Akershus og Østfold, hvor det skal felles tolv dyr, er at bare halvparten av ulvene er felt. I Oppland har jegere skutt to av en kvote på fem ulv. Totalt er det gitt tillatelse til 17 ulv utenfor ulvesonen i disse områdene. Statens naturoppsyn innrømmer at det blir vanskelig å fylle kvoten når snøen forsvinner og jegerne ikke lenger kan dra nytte av sporsnø. Det tror jeg vi alle skjønner.

Det er noe riv ruskende galt med ulveforvaltningen og rovdyrpolitikken når en ikke klarer å komme innenfor de bestandstall som Stortinget har fastsatt. I året som gikk, ble det registrert seks ynglinger i helnorske revir, mot en målsetting på tre. Når det tillates så tett ulvebestand i ulvesonen, blir det flere ulver utenfor, som i beiteprioriterte områder.

Vi ser alle hva dette innebærer. Vi står overfor en sommer med store tap av beitedyr som følge av en feilslått rovdyrpolitikk, dyr som vil gjennomgå store lidelser som følge av ulvens og rovdyrenes herjinger, og bønder som vil oppleve livsgrunnlaget truet og ikke minst påføres store psykiske belastninger når man skal ut og sanke dyr.

Når vi nå går inn i en sommer der halvparten av ulvene som skulle vært tatt ut, ikke er tatt ut, trenger man ikke være klarsynt for å se hvordan denne sommeren blir. Har statsråd Rotevatn i det hele tatt tenkt over problemstillingen? Og i så fall: Hva er statsrådets plan og svar til de bøndene som nå står overfor denne katastrofen? Føler statsråden noen form for ubehag ved denne

situasjonen, eller er dette i tråd med hvordan statsråden mener at det skal være?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:20:07]: Eg får såpass mange spørsmål og saker om rovdyr i Stortinget, inkludert to i går, at eg kan forsikre representanten om at eg har hatt tid til å tenkje gjennom problemstillinga opptil fleire gonger.

Det er grunn til å starte med å seie at for den enkelte gardbrukaren som opplever tap av beitedyr, det vere seg tamrein eller sau, til rovdyr, er det sjølvsgt hardt, og eg har den største sympati og forståing for at det er krevjande å stå i. Samtidig er det verdt å merkje seg følgjande: Tapet av sau til ulv i fjor var det lågaste på ti år. Samla sett har vi altså halvert tapet av sau til rovdyr sidan Senterpartiet hadde ansvar for politikken i den raud-grøne regjeringa, og det er meir sau på beite enn det var før – inkludert i ulvesona. Det betyr ikkje at den enkelte tapssituasjonen for ein gardbrukar ikkje er alvorleg. Det er det alltid, men i stort meiner eg at vi klarer å forvalte dette på ein god måte som varetok dei krevjande doble omsyna som Stortinget ønskjer at vi skal, både å ha rovdyrstammar i Noreg og å ha beitedyr.

Når det gjeld det konkrete om årets jakt, er det grunn til å seie følgjande: Det er aldri nokon garanti for at ein får felt det det vert gjeve løyve til å felle i ei lisensfelling. Dette kan ofte vere krevjande arbeid. Men det er heller ikkje slik at det at ein ikkje har klart å felle så mykje som kvoten er, betyr at ein rett og slett berre ikkje har klart det. Det kan også bety at kvoten er større enn talet på ulv som faktisk oppheld seg i dei aktuelle områda. Det kan også vere ein grunn.

Men i alle fall er det slik at det dei siste tre vekene er skote tre ulvar. I 2020 er det så langt registrert tolv døde ulvar i Noreg. I same periode i 2019 var det registrert sju. Det er også slik at frå starten av lisensfellinga i vinter til no er det registrert 14 døde ulvar. 12 av dei er skotne under lisensfelling, 14 er skotne innanfor ulvesona, 8 er skotne utanfor ulvesona. Så eg er i og for seg ikkje bekymra for at vi ikkje skal klare å kome i mål, men vi kan sjølvsgt ikkje garantere at det faktisk finst ulv der ein trur det finst ulv.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:22:16]: Mitt spørsmål gikk på situasjonen i beiteprioriterte områder. Men i går fikk jeg et opprop fra 19 kommuner i ulvesonen, et opprop som var en klar oppfordring om handling, som beskriver ganske godt hvordan det er å sitte i andre enden av regjeringens ulvepolitikk. Oppropet har klare krav om at ulveforliket fra 2016 må følges opp. Listen over vedtak på dette området som ikke følges opp, eller som havner i en byråkratisk mølle, begynner å bli lang, men for å velge ett tema:

I 2016 vedtok Stortinget en uavhengig utredning av konsekvensene av ulvebestanden innenfor ulvesonen. På godt norsk: Hvordan er livet i sonen? Jeg kan ikke se at dette er fulgt opp. I stedet har regjeringen kjørt seg fast i et tolknings- og praksisspor som øker konfliktlinjen i rovdryrsaken hvert eneste år, som fører til at stadig flere ulver utfordrer beitedyr, distriktsnæringer og det å bo i områder med stadig økende rovdryrtrykk. Spørsmålet er: Når vil statsråden ta disse 19 kommunene på alvor og begynne å jobbe med å kartlegge hvordan det faktisk er for de folkene som skal leve i sonen, og som må leve med regjeringens politikk og en stadig voksende ulvebestand?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:23:23]: Eg trur ikkje det finst det landet i verda som har større oversikt over ein bestand enn det Noreg har over ulvebestanden i Noreg. Dette bruker vi store ressursar på – vi kartlegg kontinuerleg og har mykje kunnskap, ja faktisk i den grad at Senterpartiet i Stortinget i går klaga over at vi bruker for mykje pengar på dette. Det er viktig at vi har oversikt, bl.a. for å kunne ha ein god dialog med dei det gjeld, og dei som opplever rovdyr tett på kroppen.

Så forstår eg at for dei som driv gard og har sauebeite innanfor ulvesona som Stortinget har bestemt, er det krevjande. For det Stortinget jo har sagt, er at vi skal ha ein forskjellig politikk innanfor og utanfor ulvesona. Det betyr at det er lågare terskel for å felle ulv utanfor og høgare innanfor. Det betyr også at mange av gardbrukarane måtte leggje om til f.eks. å bruke meir innmarksbeite. Det får ein sjølv sagt òg støtte til.

Men i sum er det altså meir sau på beite i Noreg no enn det var før. Det er også meir sau på beite enn det var før innanfor ulvesona. Det tenkjer eg viser, slik også Riksrevisjonen har sagt klart, at med den politikken som regjeringa fører, klarer vi å vareta det Stortinget har bestilt, og dei to målsetjingane vi har innanfor rovdryrpolitikken.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Emilie Enger Mehl.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:24:40]: Ulven som ble flyttet med helikopter i fjor høst, har nå etablert seg med en make i Deisjøreviret, og det ligger delvis utenfor ulvesonen, i Stor-Elvdal og Rendalen kommuner. Det er i beiteprioriterte områder, hvor det ikke skal være ulv, og hvor det allerede er et høyt press fra ulv. Hvis ulven blir værende der, vil den kunne skytes på lisensjakt utenfor ulvesonen hvis den oppholder seg utenfor ulvesonen under jakten, med mindre den totalfredes av departementet. Og hvis den totalfredes i Deisjøreviret, vil jo det bety en utvidelse av ulvesonen som i praksis er i

strid med rovviltforliket. Da må man eventuelt vurdere å flytte ulven på nytt hvis den skal fredes helt.

Spørsmålet er: Kan statsråden garantere at ulven ikke vil få et særskilt vern og en fredning i Deisjøreviret, som i praksis vil bety en utvidelse av ulvesonen?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:25:40]: For det første er det grunn til å glede seg over at vi no har fått inn eit genetisk viktig individ til Noreg, som riktignok har rast rundt ei stund, men no har slått seg til ro med ein partner. Det er positivt, av den grunn at det hjelper til med å følgje opp rovviltforliket i Stortinget frå 2011, då vi vart bedne om nettopp å sjå særleg hen til genetisk viktige individ fordi det er så høg innavlsgrad i den norske ulvestammen. Det meiner eg også at dei som meiner vi burde hatt færre ulvar, eigentleg burde vere for, for jo meir innavla stammen er, jo fleire individ treng ein for å kunne ha ein berekraftig stamme. Så eg forstår eigentleg ikkje heilt denne motstanden mot det – og det er også å følgje opp rovviltforliket.

Når det gjeld spørsmålet om korleis ulven no har etablert seg, og kor det reviret er, er svaret til det at vi veit jo ikkje heilt enno kva revir dei no nyttar seg av, kor stor utstrekninga er – om det er innanfor, utanfor, delvis innanfor eller delvis utanfor ulvesona. Det er sjølv sagt eit viktig spørsmål, og det vil vi måtte kome tilbake til.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:26:51]: Det er ikke bare ulv i beiteprioriterte områder som er en stor utfordring, men også bestander av jerv og bjørn i beiteprioriterte områder bl.a. i Trøndelag – i Namsskogan, Grong, Tydal, Meråker, Verdal, Levanger, så å si hele nordre del av Trøndelag faktisk. Og regjeringen sier sjøl at i beiteprioriterte områder skal beitedyr ha fortrinn. Problemet er at det skjer ikke. Da er det enkeltmenneskene, næringsdrivende og lokalsamfunn som må ta belastningen med dagens rovdryrpolitikk, og de opplever at de blir holdt med godt snakk.

I deler av Trøndelag får bønder nå i denne sesongen rett og slett beitenekt – i beiteprioriterte områder! Det er i strid med det Stortinget har sagt.

Ordføreren i Grong har henvendt seg til departementet og fått et svar fra departementet om at det jobbes langs ulike spor for å sikre husdyrholdet, og at departementet vil ta kontakt med ordførerne i god tid før beitesesongen. Nå starter beitesesongen i disse dager, så hvilken kontakt har departementet tatt, og hvilke spor vil de forfølge i denne saken?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:28:06]: Sjølv om vi i fjor hadde historisk låge tap av beitedyr til rovvilt og

også lågare tap til bjørn enn før, er det riktig som representanten Arnstad seier, at særleg i Trøndelag har vi hatt ein situasjon som har vore veldig krevjande for mange. Det har vi også debattert i Stortinget ei rekkje gonger.

Det som har vore krevjande med denne situasjonen, er følgjande: Stortinget har bestemt at vi skal ha 13 årlege kull med bjørneungar – det er bestandsmålet. Vi ligg på sju. Skal vi klare å kome oss opp til bestandsmålet som Stortinget har fastsett, må det gjerast ein jobb. Den jobben må gjerast av bjørnebinnene – det er dei som føder bjørneungane. Det betyr at det er relativt høg terskel i den noverande situasjonen for å felle binner. Det er ikkje utelukka, men det er ein ganske høg terskel, for å kunne følgje opp det Stortinget har sagt. Samtidig må vi klare å handtere situasjonen i Trøndelag på ein god måte. Det er riktig, vi jobbar langs fleire spor for å få til det. Eg har ikkje noko nytt å melde om dette her no, men eg kan bekrefte at vi jobbar med saka.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:29:09]: Det betyr altså at hvis det finnes en bjørnebinne, betyr ikke det med beiteprioriterte områder så mye likevel. Da er det binna som har forrett, og da er beiteprioriterte områder ikke så viktig som det regjeringen ellers bruker å si at de er.

Jeg må likevel spørre statsråden en gang til, for det var hans egen politiske rådgiver som skrev dette brevet. Der skriver rådgiveren helt eksplisitt at departementet vil ta kontakt med ordførerne i Trøndelag i god tid før beitesesongen. Det slippes jo sau ut på beite nå. Så jeg bare lurer på om departementet har tatt kontakt med ordførerne. Vil departementet ta kontakt med ordførerne, og når vil det i tilfelle skje?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:29:53]: Vi ønsker absolutt å ha ein god dialog med ordførarane for så vidt, men også med dei gardbrukarane det er snakk om.

Når det gjeld den konkrete situasjonen representanten viser til i Grong, trur eg det har vore ein dialog med Fylkesmannen, der ein frå Fylkesmannen si side ønsker at ein flyttar sauene til eit anna område for å beite. Det har gardbrukarane vore imot, og så har Fylkesmannen gått bort frå det sporet. Så vidt eg forstår, er det ein dialog om korleis ein skal handtere denne situasjonen. Eg er einig i at situasjonen er krevjande. Det er ikkje slik at binnene har forkøyringsrett uansett, og at ein aldri kan ta dei ut. Det kan ein gjere, men det må vere ei konkret vurdering så lenge vi ligg såpass langt unna det bestandsmålet Stortinget har bedt meg om å sørgje for at vi kjem opp på. Det er ein tøff situasjon å handtere for forvaltinga, men det må vi klare å gjere. Og vi har eit særleg

blikk på situasjonen i Trøndelag – det kan representanten vere sikker på.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:30:45]

Ordinær spørretime

Presidenten: Spørsmålslisten er som vanlig publisert elektronisk i salappen, selv om det i dag ikke foreligger endringer i den oppsatte spørsmålslisten.

Spørsmål 1

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:31:10]: «Stortinget vedtok 19. mars å be regjeringen legge til rette for at staten om nødvendig går inn på eiersiden i spesielt betydningsfulle norske bedrifter for å sikre nasjonalt eierskap. Statsråden har på spørsmål fra undertegnede svart at regjeringen ikke vil utelukke at dette kan bli aktuelt, og at det kan gjelde selskaper som er av sentral samfunnsmessig betydning, og hvor løpende virksomhet er nødvendig for å unngå samfunnsmessig skade.

Hvilke konkrete selskaper og sektorer ser statsråden for seg som aktuelle for statlig eierskap?»

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Iselin Nybø [11:31:47]: Regjeringen har nylig lagt fram eierskapsmeldingen, der eierskapspolitikken vår gjennomgås. Av denne meldingen følger det at staten kun skal ha eierandeler i selskaper når det er den beste løsningen for å ivareta ulike behov som staten har. Private eiere har som hovedregel bedre forutsetning for å drive og skape ny næringsvirksomhet, mens staten legger til rette med gode rammebetingelser.

Regjeringen følger koronasituasjonen nøye og vurderer løpende hvilke tiltak som kan bli aktuelle for å komme gjennom krisen. Som representanten er godt kjent med, har regjeringen lagt fram flere krisepakker for næringslivet de siste ukene. Det er bl.a. opprettet en kontantstøtteordning, det er gitt betalingsutsettelse, og det er gjort endringer i permitteringsregelverket. Bakgrunnen for disse tingene er å få bedriftene gjennom den krisen vi står i.

Som representanten viser til, vil jeg heller ikke utelukke at det i ytterste konsekvens også kan bli aktuelt med statlig oppkjøp av kriserammede bedrifter for å sikre nasjonalt eierskap. Som jeg har sagt tidligere, og som det er blitt referert til: Det kan gjelde selskaper som er av

sentral samfunnsmessig betydning, og vi tenker da på selskaper der løpende virksomhet er nødvendig for å unngå samfunnsmessige skader. Det vil bl.a. kunne være selskaper som driver virksomheter som er av en sånn betydning at et helt eller delvis bortfall av funksjonen vil få konsekvenser for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser i henhold til definisjonen i sikkerhetsloven. Det vil også være i situasjoner der regulering, som er det vanlige tiltaket på dette området, ikke vurderes å være tilstrekkelig.

Det er imidlertid for tidlig – og det vil heller ikke være riktig – å svare konkret på hvilke sektorer og hvilke selskaper som eventuelt kan være aktuelle for statlig eierskap i den krisen vi nå står oppe i. Vurderinger staten gjør i forbindelse med disse problemstillingene, vil antakelig være både forretningssensitiv og potensielt børs-sensitiv informasjon. Men skulle statlig eierskap bli aktuelt, vil regjeringen fremme sak til Stortinget om det.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:34:09]: Statsråden viste til eierskapsmeldingen fra regjeringen, men den ble jo lagt fram før koronapandemien. Koronapandemien har synliggjort en stor sårbarhet, både i norsk økonomi og i strategisk viktige sektorer. Det har også gjort at viktige norske bedrifter er mer utsatt for utenlandsk oppkjøp enn tidligere.

I den første innstillingen som finanskomiteen avga etter at koronapandemien hadde slått inn i Norge, var det en sterk vektlegging av nasjonalt eierskap til naturressurser, viktige bedrifter og samfunnskritiske funksjoner. Det en samlet komité også vektla, var at det var viktig med nødvendige virkemidler, og at de måtte være forberedt. Hvordan forbereder statsråden og regjeringen seg på en slik situasjon?

Statsråd Iselin Nybø [11:35:08]: Det viktigste for oss nå er å jobbe for at disse bedriftene kommer seg gjennom koronasituasjonen. Det er derfor både regjering og storting har vært så opptatt av å få på plass disse pakkene.

Samtidig følger vi med på det som skjer. Vi har vært tydelige på at det kan være aktuelt å gå inn og kjøpe opp selskaper hvis det skulle bli nødvendig. Men utover det kan jeg ikke gå inn på de vurderingene som regjeringen gjør i den forbindelse, annet enn det jeg allerede har sagt, nettopp fordi det vil kunne være både forretnings-sensitivt og børs-sensitivt, og det ville også kunne være innsideinformasjon. Representanten, derimot, trenger ikke å forholde seg til slike begrensninger, så kanskje representanten selv har noen forslag til bedrifter han mener burde vært statliggjort i den vanskelige situasjonen både vi og bedriftene står i.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:36:05]: Jeg har forståelse for at statsråden lar være å kommentere enkelt-selskaper, men det jeg stilte statsråden spørsmål om nå, gjaldt hvordan en slik situasjon eventuelt blir forberedt. Det som har vært tatt opp fra vår side i Stortinget, er både å kunne etablere et statlig eierskapsinstrument for å kunne sikre eierskap i strategisk viktige bedrifter og å kunne ha en handlingsplan på området i den konkrete situasjonen man er i, noe man også ser eksempler på i andre land.

Det er klart at den situasjonen man i dag ser, som følge av både kronkurs og aksjekurs, gjør norske bedrifter utsatt for utenlandsk oppkjøp. Det er veldig bra at vi i fellesskap jobber for nye tiltak, men det kan nettopp gjøre at noen ser seg tjent med å gå inn strategisk og sikre utenlandsk eierskap nå. Hvordan forhindrer man det? Hvordan forbereder man det fra regjeringens side?

Statsråd Iselin Nybø [11:37:07]: Det viktigste vi gjør, i tillegg til å få bedriftene gjennom dette, er nettopp at vi følger med på det som skjer der ute. Vi følger med på hvordan det jobbes i Europa knyttet til dette, men også på markedet her hjemme.

Hvis eller når det skulle bli aktuelt å gå inn og kjøpe opp en bedrift – enten kjøpe seg inn eller overta eierskapet – vil vi på helt ordinært vis komme til Stortinget med det, for det vil ikke være noe regjeringen kan gjøre. Det vil i så fall forde tilslutning i Stortinget. Men det vil skje på ordinært vis etter en konkret vurdering som regjeringen vil ha gjort i forkant.

Spørsmål 2

Kjell-Børge Freiberg (FrP) [11:38:04]: «I spørretimen 12. februar i år sa statsministeren at distriktsministeren har et mindre område som sitt eget konstitusjonelle ansvar, men et større koordineringsområde. Statsministeren sa videre at regjeringen med en distriktsminister løfter opp koordineringsansvaret, fordi man vil se helheten bedre i det som er politikken. Etter vedtaket i november 2016 om nedleggelse av Andøya flyplass varslet statsministeren på hoyre.no «ekstraordinær statlig innsats» for å ivareta Andøy-samfunnet.

Hva er status og planer for denne ekstraordinære innsatsen?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:38:59]: Nedleggelsen av Andøya flystasjon har betydelige konsekvenser for lokalsamfunnet der oppe. Derfor har regjeringen allerede bidratt med 60 mill. kr i ekstraordinære omstillingsmidler, og vi har varslet totalt 95 mill. kr i støtte.

Regjeringen bidrar først og fremst ved å legge forholdene til rette, slik at man lokalt og regionalt tar aktivt ansvar for å jobbe med å skape nye, fremtidsrettede og trygge arbeidsplasser på Andøya.

Det er et viktig prinsipp i omstillingsarbeidet at kommunen selv definerer sine innsatsområder. Andøya har allerede etablert en omstillingsorganisasjon med et eget styre og har utarbeidet omstillingsplaner. Jeg følger dette arbeidet tett og hadde bl.a. møte med representanter fra kommunen senest 29. januar. Da la de frem en rekke spennende planer for Andøya innenfor områder som havbruk, reiseliv, teknologi og kompetanse.

Regjeringen har tatt et helhetlig ansvar for å ivareta Andøy-samfunnet som følge av nedleggelsen av flystasjonen. Kommunaldepartementet har bidratt med omstillingsmidler. På samme tid har også andre departementer satsinger, som har vel så stor betydning for Andøya. Et eksempel på det er den helhetlige eiendomsstrategien for områdene som etter hvert avvikles av Forsvaret på Andøya flystasjon. Eiendomsstrategien er utarbeidet i tett dialog med Andøy kommune som planmyndighet. Et annet eksempel er NAROM AS, som er et nasjonalt senter for alle utdanningsnivåer innenfor romrelatert opplæring. Målet med det tilskuddet er å støtte opp under arbeidet til NAROM med å bidra til rekruttering til norsk romvirksomhet og skape større interesse for real- og teknologifagene. I 2020 er det avsatt 16,2 mill. kr, det samme som i 2019.

Andøya Space Center har opprettet datterselskapet Andøya Spaceport for å utvikle planer for en oppskytingsbase for små satellitter på Andøya. Selskapet sendte i februar 2019 en søknad til Nærings- og fiskeridepartementet om 1,3 mrd. kr i egenkapital for å etablere en slik base. Revidert søknad ble mottatt i november 2019. Departementet ga så tilbakemelding på problemstillingen knyttet til statsstøttereguleringen i søknaden. På bakgrunn av det har Andøya Space Center utarbeidet en revidert søknad som Nærings- og fiskeridepartementet mottok den 1. april, og man er nå i dialog om behandling av den videre søknaden. Saken har høy prioritet for regjeringen, og vi vil gjøre det vi kan for å unngå forsinkelser.

Kjell-Børge Freiberg (FrP) [11:42:05]: Svaret er at det skjer veldig mye spennende på Andenes. Det er mange gode initiativer. Det er gode intensjoner. Det er gode prosjekter. Men lokalsamfunn bygges gjennom konkrete vedtak og beslutninger. Andøya Spaceport, som ble nevnt, nasjonalt dronesenter, frigivelse av flyplassen, utbedring av havna, mulig etablering av en ny flyskole, osv., er gode prosjekter.

Hvis Andøya får full klaff på alle baller som nå er i lufta, vil det få enorme ringvirkninger, med hundrevis

av nye arbeidsplasser, men det er lite trolig at det kommer til å bli slik. Men om alle ballene lander på bakken, er det da noen som har det overordnede blikket og sier at vi kanskje bør plukke opp minst en eller av flere av disse ballene allikevel?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:43:07]: Som jeg nettopp redegjorde for, er det mange departementer som er inne i arbeidet med omstillingen på Andøya. Samferdselsdepartementet er involvert, Kunnskapsdepartementet er involvert, Nærings- og fiskeridepartementet er involvert, sammen med mitt eget departement. Det var også derfor jeg takket ja til et møte med kommunen for å bli orientert om de planene de hadde. Det var veldig spennende planer, både innenfor havbruk, innenfor reiseliv og ikke minst innenfor det som handler om forsknings- og opplevelsessentre.

Jeg kan forsikre representanten om at i regjeringen tar vi beslutninger i fellesskap. Som regjering er vi veldig opptatt av å sikre fremtiden for lokalsamfunnet på Andøya. Derfor er det veldig mange departementer som er involvert og følger opp denne saken.

Kjell-Børge Freiberg (FrP) [11:44:12]: Men tiden går, og Andøy-samfunnet trenger også noen avklaringer. Andøya Space Center er et godt eksempel på et prosjekt som er kommet i en kritisk fase, der staten må svare på om de stiller opp med den nødvendige egenkapitalen det her er snakk om.

Sånn sett er jeg også veldig spent på revidert budsjett, som legges fram i neste uke. Jeg har ikke forventninger til at statsråden skal komme med noen gladnyhet her, men jeg kan være tydelig på at forventningene som sådanne er der. Så får vi vente til mandag med å få svaret. Men jeg håper det blir en dag da vi får bekräftelsen på at det i alle fall er noe som løser seg for Andøy-samfunnet. Så la meg avslutte: Er statsråden enig i det?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:45:06]: Statsråden er enig i at det er særdeles viktig å skape nye, fremtidsrettede og trygge arbeidsplasser på Andøya, og derfor er jeg veldig glad for at det er ulike alternativer som ligger på bordet fra kommunen selv.

Men Andøya Spaceport er en komplisert sak. Her er det viktig at det rettslige grunnlaget for å gi eventuell statsstøtte holder. Det er viktig at vi er tilstrekkelig sikre på at forretningsmodellen vil generere tilstrekkelige inntekter og være økonomisk bærekraftig på sikt. Så tidspunktet for når regjeringen kan fatte en beslutning i saken, er avhengig av utfallet av vurderinger som nå gjøres, bl.a. om statsstøtte og forretningsmessig avkastning og risiko. Men her er som sagt NFD i veldig tett dialog om denne søknaden og prioriterer den veldig høyt.

Spørsmål 3

Åsmund Aukrust (A) [11:46:17]: «Distrikts- og digitaliseringsministeren sier til Aftenposten 28. april 2020 at Norge bør ta mindre hensyn til miljøet, og at regjeringa har hatt den luksusen å si nei til titusenvis av arbeidsplasser av hensyn til miljøet.

På hvilke måter vil vi se at hensynet til miljøet vil tillegges mindre vekt, og kan statsråden gjøre rede for hvilke titusenvis av arbeidsplasser regjeringa har sagt nei til av miljøhensyn?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:46:48]: Gjengivelsen av mine uttalelser er ikke riktig. Men jeg vil starte med å si at i Høyre er vi – i likhet med i andre partier – godt i gang med arbeidet med et nytt partiprogram. Å utvikle politikk og finne svar på Norges utfordringer fremover er krevende i seg selv, men ekstra krevende i den situasjonen vi nå står i, med flere hundre tusen permitterte og bedrifter og selskaper som går konkurs. Desto viktigere er det å gå inn i de vanskelige debattene, også debatter der partienes medlemmer vektlegger ulike behov ulikt. Det er kanskje ikke alle partier som legger like godt til rette for at interne debatter tas ute i offentligheten, men i Høyre er vi opptatt av at debatter er et gode og noe som er med på å forme de gode politiske tiltakene til slutt.

I saken som representanten Aukrust viser til, kommer det tydelig frem at jeg uttaler meg som leder av partiets programkomité. Nå står jeg ikke her i Stortinget som partiets programkomitéleder, men jeg velger likevel å svare på spørsmålet.

Tittelen og ingressen i saken om at Norge må ta mindre hensyn til miljø, må Aftenposten selv stå for. Jeg tror også at representanten Aukrust leste hva jeg faktisk sa. Det er ingen tvil om at jeg fortsatt mener og vil mene at det ikke er noen motsetning mellom det å skape arbeidsplasser og det å føre en god klimapolitikk. Regjeringa er godt i gang med det grønne skiftet. Vi skal investere videre i grønne, digitale jobber. Vi skal fortsette å satse på grønn teknologiutvikling og et skattesystem som belønner grønn omstilling.

Mitt ønske med debatten er å synliggjøre behovet for å skape arbeidsplasser i en tid da det er mer krevende enn noen gang. At folk skal ha en trygg jobb å gå til, er det viktigste politikerne kan legge til rette for akkurat nå. Arbeidsplassene industrien og naturbaserte næringer gir oss, vil være viktige for at det skapes arbeidsplasser rundt omkring i hele landet. Bruk av naturen på en bærekraftig måte er grunnlaget for mange menneskers arbeidsplass. Det betyr på ingen måte at naturinteresser skal ofres, men i en tid da mange står uten arbeid og er bekymret for om de kommer til å ha et arbeid som betaler regningene og huslånet, vil debatten om jobbska-

ping komme i en helt annen kontekst, der vekst/vern-debatten vil være en litt annen enn det vi opplevde da arbeidsledigheten var på 3 pst., ikke 10 pst.

De siste årene har vi sett mange eksempler på at næring etter næring har blitt angrepet, og at arbeidsplasser har gått tapt. Jeg opplever en frustrasjon der ute som nå forsterkes av den høye arbeidsledigheten, og at utnyttelse av naturressurser altfor ofte blir diskutert med negativt fortegn. I tiden fremover er vi i mye større grad nødt til å se på de arbeidsplassene de naturbaserte næringene kan gi oss.

Åsmund Aukrust (A) [11:49:58]: Jeg setter pris på at statsråden prøver å svare, men hun svarer ikke på det jeg stilte spørsmål om. Hun sier at hun er feilsitert. Vel, i sitatet, som er et direkte sitat, står det:

«Det er nesten ingen andre land i verden som har kunnet gjøre det, si nei til titusenvis av nye jobber. Men det har vi.»

Og videre:

«Nå har vi ikke den luksusen lenger.»

I en tid da det er en halv million mennesker som står uten arbeid eller er blitt permittert, tror jeg de er interessert i å vite hvilke titusenvis av arbeidsplasser statsråden og hennes kolleger i regjeringa har sagt nei til. Derfor spør jeg igjen:

Kan hun gjøre rede for i hvert fall noen tusen av de arbeidsplassene – om hun ikke kommer opp i titusenvis – hun har sagt nei til som statsråd, som er det hun har uttalt seg som?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:50:44]: Dette var et utspill jeg hadde som leder av programkomiteen i Høyre. Jeg snakket om at Norge gjennom mange tiår hadde kunnet ta seg den luksusen det er å takke nei til arbeidsplasser innenfor naturbaserte næringer, noe vi dessverre ser i Tromsø nå, hvor et radikaliseret Arbeiderparti har blitt satt på plass av Miljøpartiet De Grønne, SV og Rødt. De går imot et reiselivsprosjekt, Arctic Center, som skulle bygge alpinbakke og reiselivssenter. Arbeiderpartiet har nå satt en stopper for disse planene med innvendinger og begrunnelse knyttet til uberørt natur og friluftsliv. Dette prosjektet ville, etter det jeg vet, ha skapt 100 arbeidsplasser i tilknytning til det, men også indirekte, gjennom handel og service.

Slike eksempler, der Arbeiderpartiet setter foten ned for å utvikle nye arbeidsplasser rundt omkring i Norge, ser vi hver eneste dag. Den luksusen har vi ikke lenger. Vi er nødt til å diskutere hvordan vi kan gi folk et arbeid å gå til, om det er innenfor industrien (presidenten klubber), havbruk eller olje- og gassnæringen.

Presidenten: Då er tida ute.

Åsmund Aukrust (A) [11:51:52]: Det var et merkelig svar. Statsråden legger altså hele skylden for sitt utspill på et reguleringsvedtak som kom i en kommune i Norge etter at hun hadde utspillet. Det er ikke noen annen måte å tolke statsråden på enn at det hun sa, var helt feil. Denne regjeringen har ikke sagt nei til titusenvis av arbeidsplasser. Hun prøver å skape en falsk motsetning, noe hun også har gjort tidligere. Det er derfor denne saken blir ekstra alvorlig. Hun gjorde nemlig det samme da hun sa at det ble sagt nei til titusenvis av arbeidsplasser da den regjeringen hun selv er en del av, sa nei til å konsekvensutrede Lofoten, Vesterålen og Senja.

Jeg er helt uenig i statsrådens premiss. Det er ingen motsetning mellom miljø og arbeid. Tvert imot er de gjensidig avhengige av hverandre. Vi klarer ikke å redde miljøet om vi ikke gir arbeid til alle. Men vi klarer heller ikke å skape arbeidsplasser dersom vi ikke tar hensyn til miljøet. Da er jeg mye mer enig med lederen av den internasjonale fagbevegelsen, som har sagt at det er ingen arbeidsplasser på en død planet. Det alvorligste håper jeg Høyre tar inn over seg, og at de legger fra seg den motsetningen som lederen av deres programkomité har lagt opp til, men som hun heldigvis har fått korreks av statsministeren for i ettertid.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:52:58]: Når det gjelder LoVeSe, eller Lofoten, Vesterålen og Senja, og at denne regjeringen har valgt ikke å gå videre med en kunnskapsinnhenting der, ønsket Høyre i utgangspunktet en konsekvensutredning. La meg nevne eksempler som vannkraft, vindkraft, skogbruk og mineralnæringer – her er det mange arbeidsplasser som i sum, gjennom mange år, har gått tapt fordi vi har hatt så lav arbeidsledighet. Når jeg møter ordførere og andre tillitsvalgte i Arbeiderpartiet ute i landet og ute i distriktene, snakker de også om denne vern/vekst-debatten. Man opplever at det går tydelige konfliktlinjer om dette også i Arbeiderpartiet, nemlig mellom dem som står på industriens side, som ønsker arbeidsplasser, og som ønsker å bruke naturressursene, og dem som lar andre hensyn veie mye tyngre.

Spørsmål 4

Willfred Nordlund (Sp) [11:54:13]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kommunal- og moderniseringsministeren:

«Stortinget sin intensjon er å ikke bare kompensere kommunene for urimelige virkninger av skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter, men at det kompenseres uten forbehold. Det varsles om at større investeringsprosjekter settes på vent med de effekter det får. Stats-

rådens svar er en rapport i april 2021. Tidligere varslet regjeringen anslag i revidert statsbudsjett.

Mener regjeringen at kommunene kan vente til 2021 med avklaringer om hvilke kostnader de skal få dekket med de konsekvenser det får?»

Statsråd Nikolai Astrup [11:54:53]: Regjeringen har vært tydelig på at staten skal stille opp for kommunene i denne krevende tiden. Vi vil selvsagt følge opp Stortingets vedtak om kompensasjon for å bidra til at kommunesektoren kan levere gode tjenester til innbyggerne også etter koronakrisen.

Det er heldigvis ingen akutt pengemangel i kommunene nå. Kommunesektoren har allerede fått økte bevilgninger på nesten 6,5 mrd. kr som følge av virusutbruddet. I tillegg er arbeidsgiveravgiften redusert, noe som gir kommunesektoren en innsparing på om lag 2,2 mrd. kr. Det er også grunn til å anta at lønnsveksten blir betydelig lavere i 2020 enn det som var anslått i statsbudsjettet, noe som vil medføre et betydelig økt handlingsrom for kommunesektoren isolert sett.

Regjeringen har varslet at vi vil gi en samlet vurdering av de økonomiske konsekvensene for kommunesektoren i revidert nasjonalbudsjett for 2020. Men etter som koronakrisen ikke er over, vil den vurderingen ikke være endelig. Vi vil f.eks. ikke ha en endelig oversikt over skatteinngangen i 2020 før begynnelsen av neste år. Vi vet ikke hvor store lønnsutgiftene vil bli, før etter lønnsoppgjøret. Og viktigst – vi vet ikke hvor lenge vi må leve med ekstraordinære tiltak for å begrense smitte, og hvilken effekt smittetiltakene vil ha på den økonomiske aktiviteten over tid. Derfor vil omtalen i revidert nasjonalbudsjett være en foreløpig vurdering, og vi vil bli nødt til å komme tilbake med både ytterligere vurderinger og eventuelle tiltak når vi vet mer om de endelige konsekvensene.

Jeg er opptatt av å ha en god dialog med kommunesektoren. Derfor har jeg invitert KS til å være med i en arbeidsgruppe for å kartlegge de økonomiske konsekvensene av virusutbruddet. Arbeidsgruppen skal avgi endelig rapport innen 1. april 2021.

KS' egne anslag over virkningene av krisen spriker fra 12 mrd. kr til 20 mrd. kr. Det viser at det er behov for å gå nærmere inn i tallene for å treffe riktig med eventuelle nye tiltak. Det er også stor variasjon mellom ulike kommuner.

Selv om arbeidsgruppen har et langsiktig tidsperspektiv, betyr ikke det at kommunene må vente til 2021 med avklaringer om hvilke kostnader de skal få dekket. Frem til april 2021 kan gruppen avgi delrapporter og gi innspill, slik at regjeringen løpende kan vurdere om det er behov for nye tiltak. I så fall vil vi komme tilbake til Stortinget med det.

Representanten Nordlund viser til at investeringsprosjekter i kommunene settes på vent som følge av koronakrisen. Min klare oppfordring til kommunene er å gjennomføre de prosjektene som allerede er planlagt, og som uansett skal gjennomføres. Samtidig tror jeg det er viktig å understreke at denne krisen er såpass alvorlig at ingen vil være upåvirket av den, heller ikke kommunene. Det viktigste for meg er at kommunene og fylkeskommunene skal kunne levere gode tjenester av høy kvalitet til sine innbyggere både under og etter denne krisen. Det er jeg er sikker på at Stortinget og regjeringen sammen vil sørge for.

Willfred Nordlund (Sp) [11:57:25]: Jeg blir alvorlig bekymret. Statsråden gir her helt tydelig til kjenne at han ikke har fått med seg de siste anslagene fra KS. De kom jo for så vidt for bare et par dager siden. Det siste anslaget er 18 mrd. kr, ikke 12 mrd. kr, som statsråden refererer til. Det er jo et ganske betydelig spenn.

Dette handler altså om arbeidsplasser. Det handler om bygg og anlegg, og det handler om nødvendige investeringer i offentlig infrastruktur. Dersom kommunene nå kutter i sine planlagte investeringer på tross av de oppfordringene statsråden kommer med, og fordi statsråden her i dette svaret ikke klarer å gi trygghet for at man får kompensert for de kostnadene som koronakrisen medfører, ja, så vil det faktisk lede til at vi kommer til å miste arbeidsplasser, vi kommer til å miste aktivitet. Det betyr at det blir flere ledige framover, særlig i bygg- og anleggsbransjen, som er blant dem som gjennomfører viktige prosjekter for det offentlige. Da er man avhengig av ordretilgangen, og den ordretilgangen erfarer nå en samlet bransje, også i tilbakemeldingene fra kommunene, er på tur ned.

Statsråd Nikolai Astrup [11:58:30]: Representanten Nordlund tolker veldig mye ut av innlegget mitt som jeg mener det ikke er grunnlag for. Jeg har vært tydelig på at regjeringen skal stille opp for kommunene i den krevende tiden de står i, og vi skal selvfølgelig følge opp Stortingets vedtak om kompensasjon. Det innledet jeg mitt innlegg med. Så jeg mener jeg har svart ut de problemstillingene som representanten Nordlund er opptatt av på det punktet.

Så er vi alle opptatt av arbeidsplasser og at vi skal skape aktivitet i økonomien. Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med hvilke tiltak som bør settes inn i hvilke sektorer og til hvilken tid for å bidra til at den økonomiske aktiviteten tar seg opp etter krisen. Akkurat nå er vi i en fase der vi har bremsen hardt trykket inn. Tiltakene må selvsagt tilpasses de smitteverntiltakene som til enhver tid gjelder. Men representanten kan være trygg på at regjeringen følger nøye med og kommer til å følge opp med relevante tiltak i tiden som kommer.

Willfred Nordlund (Sp) [11:59:31]: Jeg tror jeg skylder statsråden å gjøre ham oppmerksom på at Stortinget har uttrykt en mye kraftigere intensjon om hvordan man skal kompensere kommunene og fylkene for å sørge for tjenester i hele landet, enn det stortingsvedtaket som statsråden refererer til. Det gjorde Stortinget i en enstemmig finanskomité senest 31. mars. Det går betydelig lenger enn det vedtaket som statsråden refererer til.

Når man snakker om at man skal stille opp, betyr ikke det nødvendigvis noe som helst for kommunene når de om et par uker skal vedta tertialrapportene sine og planlegge hvilke investeringer de skal gjennomføre som planlagt, og hvilke de skal sette på vent. Dette kommer til å bety færre nye sykehjemsplasser, det kommer til å bety færre skolebygg og mindre investeringer til vei, og det kommer derigjennom til å bety at flere blir arbeidsledige fordi ordreinngangen til bygg- og anleggsbransjen blir forsinket. Det er bekymringsfullt at statsråden ikke har større forståelse for at kommunepolitikere sitter og ser på at det ikke kommer penger. Regjeringen sier at man skal bare ha en omtale, man lover at man skal stille opp, men man kommer ikke med konkrete lovnader om at man faktisk kommer til å dekke de merkostnadene som er. Det vil gi økt arbeidsledighet.

Statsråd Nikolai Astrup [12:00:38]: Jeg vil anbefale representanten Nordlund å avvente redegjørelsen i revidert nasjonalbudsjett før han trekker de konklusjonene han gjør, for jeg mener det ikke er grunnlag for de konklusjonene som representanten her trekker.

Så er det ikke riktig at KS' anslag viser 18 mrd. kr. Det riktige er at KS har et spenn i sine anslag mellom 12,5 mrd. kr og 19,5 mrd. kr. Det viser nettopp betydningen av at vi må gå nærmere inn i disse tallene for å få rede på hvilke tall som er riktige, og ha en omforent forståelse av hva de faktiske merutgiftene er, hva de faktiske mindreinntektene er, hvordan den kompensasjonen som allerede er gitt, treffer, og hvilke tiltak som det eventuelt er nødvendig å sette inn over tid.

Representanten Nordlund er kraftfull i sine spådommer, men de er ikke annet enn spådommer. Det er lett å spå, men det er som kjent vanskelig å treffe riktig. Derfor må vi gå inn i dette materialet grundig sammen med KS. Det arbeidet er vi allerede i gang med.

Spørsmål 5

Arne Nævra (SV) [12:01:49]: «I debatten om Nasjonal transportplan i juni 2013 sa Knut Arild Hareide om Fornebubanen: «Det er eit stort paradoks at me i 2013 diskuterer kva me skal gjere på Fornebu. Det burde me gjort for lang, lang tid sidan. Derfor er eg veldig utolmo-

dig etter å kome i gang.» Ved tiltredelsen som statsråd sa han at klima var hans viktigste prioritering.

Hvordan samsvarer disse to utsagnene med at statsråden nå, i posisjon, ikke skjærer igjennom med viktige grep for å realisere Fornebubanen, men lar dens skjebne være koplet til at en trafikkøkende E18 blir realisert?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:02:37]: Eg er utolmodig etter at Fornebubanen skal kome i gang. Nettopp for å sikre finansiering og framdrift blei Fornebubanen av denne regjeringa peikt ut som eit av dei såkalla 50/50-prosjekta, der staten vil bidra med 50 pst. av kostnadene. Staten har allereie løyvd store midlar til planlegging av prosjektet.

Prosjektet er omtalt både i den inngåtte bymiljøavtalen mellom Oslo og Akershus frå 2017 og i den byvekst-avtalen som er forhandla fram, frå i fjor sommar. Staten står ved avtalen om medfinansiering og har ikkje forseinka framdrifta. Det har vore ein lokal prosess etter den gjennomførte kvalitetssikringa med å sjå på innsparingar i prosjektet, bl.a. å flytte Skøyen stasjon. Dette har gjort at staten hittil har venta på meir informasjon om kva det statlege tilskotet skal vere ein halvpart av.

Det er ikkje noko nytt at E18 og Fornebubanen heng saman. Begge prosjekta er ein del av ein samla heilskap i Oslopakke 3, som det har vore tverrpolitisk einigheit om. Fornebubanen og E18-prosjektet høyrer derfor politisk og fysisk saman. Begge delar vil gi hovudstadsregionen vestover eit stort løft og heilt andre moglegheiter for sykling, kollektivtransport, rein luft og byutvikling. Samtidig får me på plass ei heilt nødvendig utvikling av ei nasjonal transportåre som heile landet er avhengig av, anten me vil eller ikkje.

Begge prosjekta er ein del av Oslopakke 3-einigheita. Det er naturleg at når eit av prosjekta ser ut til å falle bort, får det konsekvensar for sjølve pakka og dei andre prosjekta. Dette gjeld òg Fornebubanen. Prosjekta heng også fysisk saman ved at E18-prosjektet inneheld ei såkalla vestre lenke som gir ein ny og viktig forbindelse til Fornebu. Utan realisering av E18-prosjektet kjem heller ikkje denne nye tilkomsten til Fornebu på plass. Dette veit eg at har skapt reaksjonar hos dei grunneigarane som skal bidra tungt i finansieringa av Fornebubanen.

Det er slik at desse prosjekta har hange saman fordi dei heng fysisk saman. Dei heng politisk saman, og òg finansieringa heng i realiteten saman, men eg er glad for at eg, etter så kort tid i den rolla eg har no, har hatt moglegheit til å leggje fram ei løysing for Fornebubanen. Mitt ønske er at me skal lykkast med det, for me treng Fornebubanen.

Arne Nævra (SV) [12:05:26]: Jeg takker for svaret.

Jeg er veldig glad for den positive holdningen til å gjøre noe for Fornebubanen som statsråden gir uttrykk

for her. Men hvis forhandlingene om Oslopakka kjører seg fast, vil statsråden kunne tenke seg å trekke tilbake proposisjonen som nå ligger i Stortinget, og ta initiativ til nye løsninger som alle parter kan enes om, alternativt løsrive Fornebubanen og signere den finansieringsplanen som ligger der, som har ligget på hans bord i over ti måneder, tror jeg?

Statsråden ser vel kanskje at han har demokratiske utfordringer når han holder på et syn utad, i hvert fall tilsynelatende, som er imot flertallets syn både i Viken og i Oslo, en region med rundt 2 millioner innbyggere?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:06:22]: Det eg ser, er at me kunne fått sikkerheit for både E18-prosjektet og Fornebubanen gjennom dei forhandlingane. No er desse forhandlingane framleis i gang. Partane skal møtast på fredag, og eg håper på ei løysing. Da hadde me fått sikkerheit, trygghet, for begge prosjekta.

Så er det slik at om det ikkje skjer, er det også ei utfordring, for desse prosjekta har vore kopla saman. Me veit at Bærum kommunestyre har stilt krav. For bl.a. å tilfredsstille kravet om 11 000 bustader har dei stilt krav om at det skal kome ein Fornebu-bane, men dei har også stilt krav om ei vestre lenke, ein avkøyrse frå E18. Grunneigarbidraget, som skal bidra med finansiering her, ligg der til grunn, som ein føresetnad. Det vil seie at den løysinga som eg har om me får E18 og Fornebubanen, har eg ikkje om E18-prosjektet ikkje er der.

Arne Nævra (SV) [12:07:27]: TØI, Transportøkonomisk institutt, har, som statsråden sikkert kjenner til, hatt et forskningsprosjekt om hva utvidet E6 har hatt å si for trafikken. Det ble nylig omtalt i media. Resultatene derfra er entydige. Det er blitt køer igjen, men på et langt høyere nivå med antall biler. All forskning, og for så vidt også logikk, tilsier at økt veikapasitet øker trafikken. Alt tyder på at nøyaktig det samme vil skje på E18 vestover med eksisterende planer. Hvordan kan en statsråd som vil sette klimaspørsmålet høyest, gå inn for en sånn løsning?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:08:10]: Eg er veldig lite imponert over korleis dei som sat i den politiske leiinga før meg, løfta fram E18-prosjektet. Det er løfta fram som eit prosjekt som eg opplever er annleis enn det det eigentleg er. Me byggjer ein motorveg, men me får færre gjennomfartsfelt med den nye vegen me byggjer, enn den som er der i dag. Me byggjer altså langt meir med distanse, med ekspress-sykkelveg. Dette er også eit byutviklingsprosjekt, og når me ser f.eks. kva Bjørvika har opplevd i denne byen me er i no, med motorvegen som er lagd i tunnel, tenkjer eg at den same byutviklingstenkinga bør også liggje til grunn for

Bærum. Så eg meiner at det prosjektet er eit utviklingsprosjekt som står seg veldig godt.

Spørsmål 6

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:09:27]: Da har jeg fått trimmet litt i dag også det er bra. Jeg var i en annen del av Stortinget, og plutselig fikk jeg melding om at jeg skulle stille spørsmål. Nå skal jeg prøve å lese det uten pust:

«Stortinget har bedt regjeringen sørge for at offentlige anbud innen vei, jernbane og farled utformes slik at norske aktører har en reell mulighet til å konkurrere om prosjektene. Norske entreprenører selv advarer sterkt mot at offentlige kontrakter stadig oftere utformes slik at norske bedrifter taper mot utenlandske selskap. Statsråden skriver i sitt svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr.1353 (2019-2020) derimot at: «(...) det er meget sjelden at norske aktører ikke vinner frem i konkurranse med internasjonale aktører».

Ønsker statsråden å styrke norsk anleggsbransje gjennom nye grep?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:10:17]: Eg registrerer at norske entreprenører klarer seg veldig godt i konkurransen mot utenlandske aktører om store samferdselsprosjekt i Noreg. I 2019 gjekk f.eks. 21 av totalt 23 av Statens vegvesen og Nye Vegar sine store kontraktar til det som kan reknast som norske entreprenører, altså 21 av 23 prosjekt. Med store kontraktar meiner ein i denne sammenhengen kontraktar over 100 mill. kr. Dette føyer seg elles inn i det som har vore ein klar tendens i fleire år, nemleg at dei aller fleste kontraktane om bygging av samferdselsprosjekt går til norske entreprenører, og det er eg glad for. Eg har bedt transportverksemdene om å følgje opp føringane frå Stortinget om at anbud blir utforma på ein slik måte at norske entreprenører har reell moglegheit til å konkurrere om kontraktane. Denne politikken vil styrkje norske selskap, og dermed næringsutviklinga i Noreg, og er ein politikk regjeringa følgjer tett opp.

Dei statlege bygherrane i samferdselssektoren har vist at dei på ein god måte tar omsyn til den norske marknaden i utforminga av nye prosjekt som skal lysast ut. Eg er opptatt av at me framleis skal arbeide med å leggje til rette for god dialog mellom dei statlege bygherrane og den norske anleggsmarknaden. Dette er viktig for å sikre at informasjon, kunnskap og utvikling av kontraktstrategiar er kjent for både byggherre og entreprenørane. Gjennom denne dialogen vil den norske marknaden vere betre i stand til å førebu tilbod på konkurransane før dei blir lyste ut. Bygherrane og dei nor-

ske entreprenørane har felles interesse i å leggje til rette for ein så god konkurranse som mogleg.

Regjeringa tar denne politikken på det høgste alvor. Eg meiner at det arbeidet som no blir gjort innanfor transportsektoren, bidreg til at norske entreprenører vil klare seg veldig godt i konkurransen med utanlandske aktører òg i framtida.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:12:28]: I forbindelse med tiltakspakkene som ble vedtatt i Stortinget før og i påsken, var det å få satt hjulene i gang en viktig del. I første omgang var det inntektssikring og å gi trygghet til folk, men så var det også å få økonomien i gang. Vi satte bl.a. av, hvis man regner med bredbånd som en del av samferdselsatsingen, 1 150 mill. kr til ulike samferdselstiltak til anleggsbransjen for å få aktivitet – klassisk motkonjunkturpolitikk.

Så har vi sett at Avinor dessverre har strammet inn sine prosjekter, der bremser man opp aktiviteten i økonomien. Men så fikk vi det vedtaket at en skulle prøve å hjelpe fram norsk anleggsbransje, og en av de tingene man får mye innspill på, er at for store prosjekt gjør at det blir krevende for en del norske aktører. Vil statsråden vurdere å dele opp større prosjekter, f.eks. Hålogalandsvegen, slik at det er mulig for flere lokale og nasjonale aktører å være med i de ulike anbudene?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:13:27]: Det er heilt riktig som representanten Slagsvold Vedum seier, at vi har fått ganske store midlar til transportsektoren og samferdsel. Likevel, i dei 1,1 mrd. kr vil det vere mindre prosjekt. Der trur eg at dei aller, aller fleste prosjekta nettopp kjem til å vere norske entreprenører, fordi dei er mindre.

Så er det heilt rett at utfordringa har vore at nokre av prosjekta reelt sett har blitt større. Det gjer at konkurransen òg er meir krevjande. Det er òg sånn at norsk anleggsbransje på eit tidspunkt har bedt om større prosjekt, og no kjem òg den typen signal som eg høyrer her, at me kanskje bør sjå på å kunne dele dei opp. Det er noko som me så absolutt bør vurdere. Eg er opptatt av at i dei prosjekta som er i gang, vil eg vere forsiktig med det. Eksempelvis når det gjeld Hålogalandsvegen, så veit eg at der òg er det norske entreprenører som vurderer nettopp det anlegget.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:14:33]: Norsk offentlig sektor er en veldig stor kjøper av tjenester, ikke minst med tanke på norsk anleggsbransje. Akkurat hvordan vi utformer innkjøpspolitikken til staten, kommunene og fylkene, har enormt mye å si for hvordan vi kan utvikle verdiskaping, arbeidsplasser og industri i Norge. Ikke minst på statsråd Hareides område har politiske grep veldig mye å si. Derfor håper jeg at

man går litt bort fra den tanken som spesielt dominerte i starten av Solberg-regjeringen, nemlig veldig store anlegg, som gjør at man får stadig flere tilbakemeldinger fra mange i anleggsbransjen om at de mener det er umulig å ta dem på seg. Man må tilbake til den tid da man delte opp en del av prosjektene.

I vedtak som ble fattet i Stortinget, var det et tilleggs-punkt som regjeringspartiene fikk inn: Det er greit å bruke norske aktører, men det må ikke bli dyrere. Oppdeling av prosjekter kan gjøre ting litt dyrere, men samfunnsgevinsten kan bli større fordi man klarer å få flere norske anleggsaktører til å være med i konkurransene. Synes statsråd Hareide at det kan være verdt prisen, at man ved å dele opp prosjekter kanskje kan gjøre noen av prosjektene dyrere, men man får altså flere norske aktører, for å kunne ha vekst og utvikling?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:15:38]: Me er no avhengige av å halde hjula i gang. Eg trur me alle er tent med at nettopp norsk anleggsbransje, som er så dyktig og kompetent, får oppdrag. Det er jo vårt ønske. Det må skje på ein ryddig måte. Eg har tatt med meg dei signala at mens ein anleggsbransje i Noreg bad om større og større prosjekt for ein del år tilbake i tid, har dei no peikt på akkurat det som Slagsvold Vedum her peiker på, at me kanskje bør sjå på å gjere prosjekta noko mindre. Det meiner eg me så absolutt bør vurdere, ikkje minst i den tida me er i no, der me treng aktivitet i vårt eige land. Men det må skje på ein ryddig måte. Eg meiner òg at me må vere opptatt av at dei midlane som er våre felles midlar, blir brukte på ein best mogleg måte. Det er i vår interesse. Men me ser så absolutt på kva me kan gjere for å sike at den norske anleggsbransjen er med på og får dei oppdraga som me ønskjer. Det meiner eg er ein vinn-vinn-situasjon.

Spørsmål 7

Ole André Myhrvold (Sp) [12:16:51]: «Covid-19-krisa rammer en rekke næringer, også de grønne næringene som er fundamentet for landets fremtidige omstilling.

Ser statsråden behov for ekstraordinære tiltak for skog- og trenæringa i lys av covid-19-krisa?»

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [12:17:07]: Jeg deler representantens engasjement for skognæringen. Skogbruket og skog- og trenæringen påvirkes i likhet med alt annet næringsliv av koronakrisen.

Skogbruket varslet tidlig at det ville bli sviakt i tilgangen på utenlandsk arbeidskraft, f.eks., noe som gjorde at en hadde problemer med skogplantesesongen. Det gjorde at vi gjorde endringer når det gjaldt utenlandsk

arbeidskraft, for å sikre dette. De som allerede var her, fikk være lenger, og vi åpnet opp for EØS-borgere. I tillegg gjorde vi om på midler innenfor Landbrukets utviklingsfond, LUF, sammen med jordbrukets aktører og organisasjonene, for å finne midler som skulle bidra til at en skulle klare å få til et ekstraordinært tilskudd til skogplanting. Tilskuddsordningen skulle kompensere for merkostnader på grunn av et lavere antall sertifiserte, utenlandske sesongarbeidere til Norge akkurat da. Regjeringen har i tillegg, som jeg sa, endret regelverket for ansettelser.

Covid-19-situasjonen, koronakrisen, har også medført en nedgang i aktiviteten i bygg- og anleggsbransjen. Nedgangen forplanter seg raskt i verdikjedene i skog- og trenæringen. Sagbruk må redusere produksjonen av trelast og etterspør mindre sagtømmer. Det gjør også at en får tømmer på lager ute, nettopp fordi en ikke har det samme forbruket. En god del skogsentreprenører og hogstlag må derfor stanse avvirkingen av skog. Disse entreprenørene er avgjørende for avvirkingen i Norge.

Mange av de generelle tiltakene som har kommet i de pakkene som har vært igjennom Stortinget, gjelder også for skog- og trenæringen. Redusert produksjon på mange sagbruk vil likevel føre til reduksjoner i råstofftilgangen til massevirkeindustrien. Det er også en viktig industri for oss. Derfor ønsker jeg å etablere tiltak akkurat for dette. Jeg viste i går til at vi i revidert nasjonalbudsjett har lagt på bordet 50 mill. kr – både fordi vi ønsker å ha hjulene i gang, ikke minst for entreprenørene, og for å sikre at en har massevirke.

Dette er også en gyseliggod anledning til å drive og rydde skog for å gi bedre kvalitet på lang sikt til de trærne som skal stå igjen, for at de skal få bedre vekstmuligheter og bedre kvalitet og dermed høyere pris når en forhåpentligvis kommer tilbake til bedre tider.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:19:59]: Jeg registrerte også at regjeringen i går la en pakke på bordet som kommer i revidert. Det er bra, så jeg takker for det svaret, selv om Senterpartiet nok kunne ønske en mer omfattende og bredere pakke for skogindustrien. Men det er viktig for den situasjonen vi står i, og det er også bra at vi får tynning av skogen.

Samtidig vet vi at mange allerede har store utfordringer. I april sto halvparten av Norges skoglag – altså, maskinene sto. Jeg så også at statsråden uttalte at hun elsker store maskiner, etter at hun hadde fått kjøre skogsmaskin i går. Det er bra, vi er flere som synes det er moro. Men dette er også maskiner som binder opp mye kapital, og som ikke bør stå for lenge før det skaper store økonomiske problemer for dem som eier og driver dem.

Da er spørsmålet: Den pakken som ble presentert i går, kommer i revidert og blir vedtatt i juni. Men mange

har allerede store økonomiske problemer. Fra når kan man regne med at disse virkemidlene trer i kraft?

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [12:21:00]: Ja, det er riktig at statsråden liker å kjøre store maskiner. Disse entreprenørene var faktisk med i går. Jeg har hatt dialog med disse nettopp for å kunne forstå hvilke utfordringer de har når en del av maskinene står. De har også måttet permittere lærlinger, som er kjempeviktige når industrien kommer opp å gå for fullt igjen. Da vil en også ha klar den tiltakspakken og gjøre det mulig for lærlinger å komme tilbake og få avsluttet lærlingløpet, som jeg også mener er viktig.

Så spør representanten om det kommer i revidert. For alle pakker må vi ha et vedtak i Stortinget, men det går an å jobbe parallelt, for vi vil i den innretningen i hovedsak bruke etablerte regelverk og samtidig jobbe tett med næringen om hvordan vi skal skru dette på en god måte, slik at når vedtaket er gjort, kan en allerede være klar til å gi ut de pengene. Det er den måten vi tenker å jobbe på for å få dem raskest mulig ut.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:22:03]: Det er viktig at vi klarer å holde skoglagene i gang, men Senterpartiet er opptatt av skog- og trenæringen på bredere basis. Det som har skjedd nå, er jo at et marked er i ferd med å falle fra hverandre, og vi må stimulere på flere punkter. Vi er nødt til å komme ut på andre siden av denne krisen med en tre- og skognæring som er intakt, for den skal være motoren i skiftet fra det svarte karbonet til det grønne karbonet når vi skal ha andre verdier å bygge dette landet på.

Statsråden var så vidt inne på det, men noe av det som skjer, er jo at man nå ikke tør å ta finansiell risiko. Det gjør at etterspørselen etter sagtømmer går ned, etterspørselen etter massevirke går ned. Hvilke tiltak er det regjeringen ser for seg at man skal bidra med for å få opp byggeaktiviteten, forsere kommunenes planer, osv. for å holde den aktiviteten oppe? Kan statsråden si noe mer om det?

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [12:22:59]: Denne regjeringen har hatt et stort engasjement for trenæringen, og vi kom med en skogstrategi i fjor. Det var noe av det første jeg gjorde som statsråd. I tillegg har vi et dialogforum, som skognæringen selv har bedt om, nettopp for til enhver tid, både i gode tider og i verre tider, å ha en dialog for å skjønne hvor skoen trykker, for å sikre en god og framtidig næring.

Er det én ting jeg er overbevist om, er det at dette vil være framtidens grønne næring. Den må vi bruke, og ikke forbruke, for jeg tror det er en framtid både for byggenæringen og for andre næringer å bruke trevirke.

Som motkonjunkturtiltak vil dette være en viktig bit sammen med alle de andre tiltakene, men trevirke vil henge sammen med de andre motkonjunkturtiltakene en må komme med for å få opp denne næringen.

Spørsmål 8

Nina Sandberg (A) [12:24:09]: Det skal ikke handle om store maskiner, men om store institusjoner:

«Regjeringen skal gjenåpne samfunnet gradvis og kontrollert, men på universitet og høyskoler er det nå stor usikkerhet og varierende planer for tilgang og gjenåpning, selv innen samme geografiske område. Signalene fra statsråden oppleves som utydelige. Nær 300 000 studenter vet ikke hvordan resten av studieåret blir, forskerne trenger tilgang til laboratorier og infrastruktur. En pandemi fordrer nasjonale rammer, av hensyn til tiltakenes legitimitet og effekt.

Har statsråden en plan for kontrollert gjenåpning av campusene?»

Statsråd Henrik Asheim [12:24:54]: Aller først vil jeg få lov til å takke fagskolene, universitetene og høyskolene, og studentene og de ansatte som jobber der, for den fantastiske innsatsen som legges ned for å gjøre det beste ut av en veldig vanskelig situasjon. Digital undervisning og eksamen gjennomføres i stor skala, og det gjøres en formidabel innsats for at forskningen skal gå sin gang i så stor grad som mulig.

Representanten spør om en plan for universitetene og høyskolene. Jeg kommer til å svare også for fagskolene, som er en viktig del av den høyere utdanningssektoren jeg har ansvaret for.

For ansatte ved fagskoler, universiteter og høyskoler gjelder de samme reglene som i arbeidslivet ellers. Det betyr at så mange som mulig skal jobbe hjemme, men at det kan gis tilgang for ansatte som har behov for det, såfremt smittevernbestemmelsene kan ivaretas. Institusjonene må vurdere selv hvem som har behov, og hvor mange som kan gis tilgang, på samme måte som at alle andre arbeidsgivere må vurdere dette. Dette kan variere mellom institusjonene. For eksempel vil ulike kontorløsninger og ulik avhengighet av kollektivtransport til og fra jobb påvirke hva som er mulig å få til.

Frem til 27. april var campus helt stengt for studenter, uten unntak. Fra 27. april har en mindre gruppe studenter fått tilgang. Dette er studenter som må ha tilgang for å fullføre en gradgivende utdanning nå denne våren. Fagområder hvor dette er antatt å være særlig aktuelt, som laboratoriefag, fag med behov for øvingslokaler og lignende, er derfor prioritert. Vi har hatt nær dialog med Fagskolerådet og Universitets- og høyskolerådet om hva som var viktigst å prioritere først.

Vi har selvfølgelig også begynt å tenke på neste steg. Dette har vi god dialog med Universitets- og høyskolerådet og Fagskolerådet om. Regjeringen vil komme nærmere tilbake til detaljene i dette svært snarlig. Jeg vil likevel trekke frem noen momenter jeg mener vi må legge vekt på i neste steg.

For å motvirke frafall og forsinkelser i utdanningene bør de som må være på lærestedet for å opprettholde studieprogresjon, få tilgang. Det betyr at vi bør utvide fra dagens åpning for avgangsstudenter til dem som trenger tilgang for å opprettholde studieprogresjonen og fullføre senere. Vi bør også vurdere ikke lenger å begrense til noen fagområder, men heller gi institusjonene anledning til å vurdere tilgang for alle studenter uavhengig av fagområde, såfremt det kan begrunnes med hensyn til studieprogresjon. Forutsetningen må selvsagt være at dette kan gjennomføres samtidig som smittevernbestemmelsene overholdes.

I tillegg bør vi så raskt som mulig si noe om semesterstart denne høsten. Min klare anbefaling til alle som har søkt seg til studier denne høsten, er at de må takke ja og sette i gang arbeidet med å finne seg et sted å bo. Men vi må sørge for å gi institusjonene tid til å kunne planlegge både åpning av nytt semester og undervisningssituasjonen fra og med august. Det vil selvsagt være positivt om institusjonene kan åpnes ytterligere før sommerferien. Jeg har nå formidlet noen viktige hensyn vi må ha med i de videre planene, og så vil vi fra regjeringens side komme tilbake til dette om veldig kort tid.

Nina Sandberg (A) [12:27:58]: Jeg takker statsråden for svaret. Han nevner den tilgangen som ble gitt «en mindre gruppe studenter» den 27. april. I forbindelse med den tilgangen har noen av de høyere utdanningsinstitusjonene på egen hånd utarbeidet obligatoriske digitale smittevernkurs for studentene. Stedvis har man også utarbeidet en sånn type obligatoriske kurs for de ansatte, og jeg har notert meg at dette er litt omdiskutert.

Rettledning i smittevern er ikke nødvendigvis et område der det er tiltrengt at autonomien råder, så derfor vil jeg spørre om statsråden vurderer å sørge for at det utarbeides en felles veileder for universiteter, høyskoler og fagskoler.

Statsråd Henrik Asheim [12:28:41] Ja. Om vi skal lage en felles smittevernveileder, eller om vi skal be hver enkelt institusjon oppdatere og ha en på plass, har vi ikke bestemt oss for. Jeg er veldig for autonomi i en sektor, men virus tar sjelden hensyn til autonomien på institusjonene. Derfor er det noe jeg er svært positiv til, og noe som vi også kommer til å komme raskt tilbake til.

Nina Sandberg (A) [12:29:09]: Da takker jeg igjen for svaret.

Vi i Arbeiderpartiet har jo kritisert regjeringen for i stor grad å overlate de internasjonale studentene til seg selv under pandemien. Vi mener det er viktig å opprettholde studentmobiliteten så langt det går. I et brev til universitets- og høyskolesektoren av 30. april legger Kunnskapsdepartementet til grunn at institusjonene skal legge til rette for inn- og utreise som normalt i høstsemesteret innenfor gjeldende smitteverntiltak i Norge og i de aktuelle samarbeidslandene. Utenlandsopphold krever solid planlegging og samordning mellom mange aktører og bindende avtaler.

Så da vil jeg gjerne spørre: Hva gjør statsråden for å redusere usikkerheten knyttet til studiestart og gjennomføringen av høstsemesteret nasjonalt og rådføre seg internasjonalt, slik at institusjonene får drahjelp til tilrettelegging for denne studentmobiliteten?

Statsråd Henrik Asheim [12:30:08]: Dette er et viktig og veldig godt spørsmål. Vi har veldig tett dialog med institusjonene akkurat nå, nettopp fordi, som representanten Sandberg påpeker, her må man være tidlig ute med informasjon. Og det er en usikkerhet. Jeg tror de aller fleste av oss skulle ønske vi kunne spå hvor verden og Norge er i august, men det kan vi altså ikke nå. Som sagt er det viktig å få ut informasjon tidlig.

Det jeg har kommunisert utad til institusjonene, men også til diverse medier, er at jeg ønsker et så omforent svar som mulig. Det ville være synd hvis det blir veldig store lokale ulikheter på hvilken institusjon man studerer på, for om man får ha utveksling eller ikke. Derfor har jeg bedt institusjonene og UHR om å samordne seg på dette.

Samtidig ser vi at utfordringene for innveksling av studenter er ofte at de trenger visum i tide, og at vi må ha kontroll på hvem som kommer. Der vil det jo være slik at man havner i karantene hvis man kommer til Norge, men det vil være ulikt fra land til land.

Til slutt: Det er altså slik at når vi har denne dialogen, har vi også en egen dialog med institusjoner som gradsstudenter i Norge går på, som ikke er på utveksling, og der har ambassadene våre satt i gang et arbeid opp mot de institusjonene.

Spørsmål 9

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:31:21]: Veldig mange nordmenn er på en eller annen måte involvert i frivillige eller ideelle lag og organisasjoner. Mange av de organisasjonene opplever en veldig vanskelig økonomisk situasjon etter korona, for mange arrangementer er avlyst, og det er viktige inntektskilder. Det er mange som

har ansatte og store, faste økonomiske utgifter som ikke kan betjenes, men som heller ikke blir dekket av myndighetene, fordi man ikke har et økonomisk formål i organisasjonen. Norsk Kennel Klub, NKK, er et godt eksempel på dette. De har 72 000 medlemmer og organiserer egentlig hele Hunde-Norge og risikerer konkurs fordi man ikke treffes av regjeringens tiltakspakker. Hvis en konkurs skulle skje i NKK, ville det være kritisk for helsearbeid og avlsarbeid og for alle hundeeiere i hele Norge. Så mitt spørsmål til kulturministeren er:

«Norsk Kennel Klubb (NKK) risikerer å gå konkurs på grunn av koronaviruset. Alle arrangementer, som utgjør en stor del av inntektsgrunnlaget, er avlyst. Situasjonen i NKK illustrerer at mange ideelle og frivillige lag og organisasjoner over hele landet er i krise, fordi de ikke treffes av tiltak innført av myndighetene. En konkurs i NKK vil få enorme konsekvenser for alle hundeeiere, registrering, og helse- og avlsarbeid i hunde-Norge.

Hva vil regjeringen gjøre for å redde NKK og andre lag og organisasjoner i samme situasjon?»

Statsråd Abid Q. Raja [12:32:41]: Takk for spørsmålet.

Aller først vil jeg benytte anledningen til å takke Norsk Kennel Klub for den fantastiske innsatsen og dugnaden de legger ned for hele samfunnet. Jeg har både lest pressemeldingen deres og hatt dialog med et av medlemmene i hovedstyret deres, senest i natt. Det er utrolige tall: 1,2 millioner nordmenn lever med hund, og det er en stor glede for mange. Men det handler ikke bare om den gleden. De legger også ned en betydelig samfunnsinnsats når vi vet at vi i Norge trenger både førerhunder, narkotikahunder, servicehunder og etter-søkshunder. Her er det en betydelig innsats som blir lagt ned. Det er hele 72 000 engasjerte medlemmer som legger ned denne innsatsen.

Jeg forstår, som statsråd for frivilligheten, at dette er en veldig vanskelig periode for mange frivillige organisasjoner, deriblant Norsk Kennel Klub. Planlagte arrangementer er blitt avlyst, inntektene fra loppemarkeder og andre inntektsskapende aktiviteter uteblir, inntekter som kommer som følge av arrangementer, uteblir.

Samtidig er det stor etterspørsel etter tjenestene, aktivitetene og ikke minst det fellesskapet som frivillige organisasjoner står for. Vi har sett en enorm vilje til å snu seg rundt og møte den nye hverdagen – at den viljen er der. Det ser vi gjennom frivillighetens koronalinje, der tusenvis har fått svar på sine spørsmål, ved at ulike årsmøter har blitt avholdt digitalt, og ved barn og unge har fått individuell oppfølging f.eks. i korpene. Vi vet at også Norsk Kennel Klub opprettholder sine treff digitalt, på den måten de klarer det. Det er en ekstraordinær

situasjon å være i for frivilligheten, også for Norsk Kennel Klub, og jeg forstår at denne innsatsen koster penger.

Da samfunnet stengte ned, ble det en bråstans i inntektene. Regjeringen stilte til rådighet 600 mill. kr for å dekke bortfall av billettinntekter og deltakeravgifter. Stortinget justerte denne ordningen opp til 700 mill. kr gjennom et bredt forlik, og det er jeg veldig glad for. Jeg har sagt hele tiden, fra første stund, at det kan hende vi må justere ordningen dersom den ikke treffer godt. Det har vi nå fått erfaringer med, og vi har sett at den ordningen vi laget, med de kriteriene som var stilt til rådighet, ikke traff like godt som vi tenkte. Nå jobber vi for å få til disse justeringene i ordningen.

Det jeg ser og er glad for, er at det er mange som faktisk har søkt. Jeg ser også at Norsk Kennel Klub er blant søkerne. Men det dekker ikke opp for det tapet de har lidd – de har søkt om 1,18 mill. kr fra ordningen. Jeg har sagt at denne ordningen ikke treffer bredt nok. Den jobber jeg nå med å justere, og jeg håper og har god tro på at når ordningen er justert, vil den også treffe Norsk Kennel Klub på en bedre måte.

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:35:34]: Det var en god beskrivelse av hvor viktig Norsk Kennel Klub er, men jeg er litt skuffet over at man ikke kommer med noen flere tiltak enn den ordningen. Som statsråden sa, er det litt over 1 mill. kr, som vil hjelpe Norsk Kennel Klub der, men de har sagt at de trenger 10 mill. kr for ikke å gå konkurs. Problemet er at de faller utenfor kontantstøtteordningen og lånegarantiordningene fordi de ikke er skattepliktige.

Stortinget vedtok jo da man behandlet kontantstøtteordningen for bedrifter, at man skulle komme med en tilsvarende ordning for organisasjoner med betydelig økonomisk aktivitet, men som ikke treffes fordi de ikke har økonomisk erverv til formål. Det venter vi på. Så statsråden har fått en helt klar bestilling på akkurat det, og det haster, bl.a. for Norsk Kennel Klub. Da er spørsmålet mitt: Kommer det en slik løsning, enten som en utvidelse av de eksisterende ordningene eller som en ny egen ordning for disse organisasjonene?

Statsråd Abid Q. Raja (V) [12:36:38]: Etter at Norge måtte stenge ned 12. mars som følge av koronakrisen, vet vi at det ble en ekspansiv økning i arbeidsledigheten og antallet permitterte. Det er vel om lag 430 000 i dette øyeblikk. Veldig mange måtte stenge ned arrangementene sine, fra konserter til teatersaler, og også Norsk Kennel Klub måtte legge ned aktiviteten fordi man satte en begrensning i antall mennesker som kan møtes. Da er det veldig vanskelig å avvikle disse arrangementene.

Kontantstøtteordningen som er laget, og som ligger under Finansdepartementet og Næringsdepartemen-

tet, dreier seg om næringslivet som er skattepliktig, og som da får dekket deler av sine uunngåelige kostnader. Så har vi laget en kompensasjonsordning for frivilligheten og idretten, som jeg nå jobber med å justere. Den er per dags dato på 700 mill. kr. Noe av det vil komme til utbetaling, og resten jobber vi nå med justeringer i. Straks det er klart, vil vi meddele dette og komme til Stortinget på egnet måte.

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:37:41]: Det er godt å høre at det jobbes med det. Jeg håper det kommer heller før enn siden, for nå har det allerede gått nesten to måneder siden koronaviruset brøt ut. NKK er en frivillig organisasjon uten økonomisk formål, men det er fortsatt en organisasjon med en betydelig omsetning, som har over 35 ansatte, og det er et behov for å sikre likviditeten der og mange andre, tilsvarende steder.

NKK er i en litt spesiell situasjon fordi det så sent som i fjor var en hundepidemi, som kulturministeren kanskje husker, da organisasjonen måtte stenge ned tilsvarende som nå i flere måneder og da brukte opp en del av sin buffer til å håndtere den situasjonen. Det er ganske unikt, for det gikk ut over Hunde-Norge. Hva tenker statsråden om NKKs særstilling på grunn av den hundepidemien som rammet i fjor?

Statsråd Abid Q. Raja [12:38:36]: Da jeg snakket med hovedstyremedlemmet i Norsk Kennel Klub i går kveld, var dette også et tema. Jeg tror jeg ble opplyst om at det var rundt 600 arrangementer som måtte kuttes som følge av hundesmittekrisen de opplevde. Så for dem kommer krisen nå på toppen av det andre, og jeg forstår veldig godt at de er i en svært vanskelig situasjon. Den frivillige biten av dette, som ligger under mitt departement, vil jeg selvfølgelig forsøke å treffe på en best mulig måte gjennom den justerte ordningen som vi jobber med. Jeg kan forsikre presidenten om at jeg faktisk satt og jobbet med den rett før jeg kom hit, og med en gang jeg er ferdig her, skal jeg gå tilbake i departementet og fortsette å jobbe med nettopp den ordningen. Jeg håper at vi snart er ferdig med den, slik at vi kan opplyse om det.

Det er viktig å huske at Norsk Kennel Klub har mange samarbeidsprosjekter under mange departementer, bl.a. Landbruks- og matdepartementet, og det er viktig at vi også er i dialog med de andre berørte departementene de har samarbeidsprosjekter med.

Spørsmål 10

Aud Hove (Sp) [12:39:51]: Eg har eit stutt og konkret spørsmål åt olje- og energiministeren:

«Kva vil statsråden gjere for å styrke det førebyggjande arbeidet mange treng for å forhindre flaumskadar, og for å få fortgang i dette viktige arbeidet?»

Statsråd Tina Bru [12:40:08]: Jeg vil starte med å takke for spørsmålet.

Regjeringen tar folks trygghet på alvor. Vi har derfor styrket flom- og skredbevilgningene de siste årene. Norge har til alle tider vært utsatt for flom- og skredhendelser. De siste årene har vi fått stadig flere situasjoner med ekstremvær, slik vi f.eks. så under den store flommen i Innlandet i 2018. Det må vi også være forberedt på fremover.

Flom og skred har ofte alvorlige konsekvenser. Det er en trussel mot liv og helse, boliger, næringer, infrastruktur og miljø. Jeg har veldig stor forståelse for at dette er krevende for både kommuner og enkeltpersoner. Samtidig vet vi at det ikke vil være mulig å sikre seg fullt ut alle steder, og vi må leve med at flom og skred kan føre til skader.

NVE bistår kommunene i å forebygge skader fra flom og skred. Med sin betydelige kompetanse bidrar NVE til kartlegging, arealplanlegging, sikring av eksisterende bebyggelse, overvåking og varsling. Her må jeg også få nevne den solide støtten etaten stiller opp med til kommunene under håndtering av større flom- og skredhendelser. Et godt samarbeid mellom lokale og nasjonale aktører er viktig.

Vi må også stadig bli bedre til å håndtere flom og skred basert på de evalueringene vi gjør. NVE prioriterer sin bistand til kommunene etter samfunnsøkonomiske kriterier. Samfunnet får dermed mest mulig igjen i form av redusert risiko for flom- og skredskader. Jeg tror at dette er et prinsipp det er viktig å holde fast ved.

Basert på kartlegging og annen informasjon er det identifisert en rekke bebygde områder med høy flom- og skredrisiko. Den statlige farekartleggingen har så langt avdekket at svært mange av oss bor utsatt til for flom eller skred. Mer ekstremvær kan gjøre nye områder mer flom- og skredutsatt enn de har vært før. Det er også en viktig kartleggingsjobb som må gjøres for å forebygge.

For regjeringen er det avgjørende at folk skal føle seg trygge der de bor. Derfor har denne regjeringen over tid økt bevilgningene til flom- og skredforebygging. For 2020 er det bevilget totalt 505 mill. kr til NVEs arbeid med flom og skred. I perioden 2014–2019 er det brukt om lag 1,5 mrd. kr på bygging av fysiske sikringstiltak. De økte bevilgningene er et godt grunnlag for å øke fremdriften i en rekke viktige sikringstiltak.

I tillegg har Stortinget nylig bevilget 100 mill. kr ekstra til dette formålet. Det vil komme til nytte umiddelbart. NVE arbeider systematisk og har et langsiktig

perspektiv, og det gjennomføres hvert år viktige flom- og skredsikringstiltak over hele landet.

Overvann er også en økende utfordring som hvert år forårsaker store skader. Fra og med 2019 bistår NVE kommunene også i å forebygge skader fra overvann, gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk og veiledning til kommunal arealplanlegging.

Jeg kan forsikre om at forebygging av flom- og skredfare er en høyt prioritert oppgave for regjeringen. Dette arbeidet er langsiktig. Vi må fortsette å kartlegge fareområder, ha god arealplanlegging, bygge sikringstiltak og varsle farer, slik at risikoen blir mest mulig redusert.

Aud Hove (Sp) [12:43:04]: Eg er glad for å høyre at statsråden seier at ho er oppteken av dette og ser at behovet for flaum- og skredsikring er aukande. Det er støtt lurt og billegare å forebyggje enn å reparere.

Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap kom med ein rapport i 2017 om tiltak som ein bør gjennomføre fram mot 2022. NVE har berekna kostnadene til det, som er på rundt 4 mrd. kr. Då blir både 500 mill. kr, som regjeringa sjølv definerer som ei satsing i statsbudsjettet for 2020, og dei 100 mill. kr ekstra frå Stortinget bokstaveleg talt ein drope i havet. Då er spørsmålet: Når vi ser at vêret blir varmare, villare, våtare og mindre føreseieleg, vil regjeringa kome med løyvingar som over ein fireårsperiode kan dekkje dei behova som NVE har berekna?

Statsråd Tina Bru [12:44:06]: Det er ingen tvil om at behovet er veldig stort. Det kreves store penger. Men det jeg har vært opptatt av i den perioden vi har sittet i regjering, som jeg også viste til i mitt innlegg, er at tempoet og rammen for hvor store disse bevilgningene har vært over tid, har vært konsekvent økende under vår regjeringstid. Akkurat nå er det ekstra viktig, for vi vet at dette er tiltak som ikke bare trygger liv og helse, men som også gir god sysselsettingseffekt. Så på mange måter er bevilgninger til flom- og skredtiltak vinn-vinn-tiltak.

Jeg er helt enig i at det er viktig å holde tempoet oppe. Jeg mener også at vi har løftet det betraktelig fra der det var tidligere. Det er riktig at NVE har kartlagt behovet til å være nærmere 4 mrd. kr. Men det er også viktig at NVE jobber etter en prioritert liste, og at man gjør det viktigste først og det man får mest igjen for, både når det gjelder å sikre liv og det som er mest effektiv pengebruk. Men selvfølgelig: Å holde et høyt trykk oppe på disse bevilgningene vil jo sette NVE i stand til å gjøre mer, og gjøre det raskere. Sånn sett er de 100 mill. kr som kommer fra Stortinget nå, veldig bra. NVE har nettopp i dag gitt beskjed om hvilke prosjekter som nå får støtte til å gjennomføres.

Aud Hove (Sp) [12:45:10]: Statsråden var inne på haustflaumen i 2018 i Skjåk, som eg kjem frå. Skjåk blei hardt ramma, og statsråden frå regjeringa kom i helikopter og såg. No har det kome eit nytt flaumvarsel frå Fylkesmannen i Innlandet som er basert på berekningar frå NVE, på grunn av rekordmykje snø i fjellet.

Den totale kostnaden for opprydding og flaumforebygging så langt er på 164 mill. kr etter den flaumen som var i 2018, med ein stor eigendel, som er tøff for kommunane. Arbeidet er planlagt og klart til å setjast i verk, men NVE har ikkje midlar, og ein blei ikkje prioritert no heller. I tillegg opplever kommunane eit komplisert regelverk og eit byråkrati som ingen ende vil ta, seier dei. Difor lurar eg på om statsråden vil sikre at desse planane som ligg klare, blir sette i verk – ho var sjølv inne på store og små samfunn, dette er eit lite samfunn, men det kan få store konsekvensar – og om ho vil setje i gang ein gjennomgang for å forenkle eit komplisert regelverk som ofte hemjar prosessar.

Statsråd Tina Bru [12:46:23]: Jeg synes også det er ganske mange ting som tyder på at gjennomføringsevnen til NVE er veldig god. Det er ikke mange uker siden Stortinget bevilget 100 ekstra millioner. Allerede nå er de klare med hvilke prosjekter som skal få støtte, nå som mer penger er blitt tilgjengelig. Alle de prosjektene som får penger i den tildelingen som kom nå, vil sannsynligvis kunne bli nesten ferdigstilt i løpet av det året som kommer. Det er jo en ganske god og rask fremdrift. Vi er helt enig i at vi selvfølgelig må fortsette å se på hvordan vi kan sørge for at de pengene som er tilgjengelige, kommer raskt i bruk.

Da Skjåk ble rammet av flom, ba de NVE om bistand umiddelbart. Det fikk de. NVE var jo på stedet og hjalp til med å redusere skadene. I ettertid har man også ferdigstilt et større krisetiltak ved Skjøli i Skjåk. Det var ferdig høsten 2019.

På alle måter er jeg veldig enig i at dette er en stor utfordring, og det er veldig viktig at vi har et høyt trykk på det. Men jeg mener også at det skjer ganske mye bra.

Spørsmål 11

Bjørnar Moxnes (R) [12:47:34]: «Riksrevisjonen påpeker at det er sterkt kritikkverdig at departementet ikke i tilstrekkelig grad har utredet konsekvensene av endringer, slik forvaltningsloven stiller krav om. Det er i liten grad vurdert hvordan endringene i kvotesystemet har påvirket fiskeriaktiviteten i kystsamfunnene etter at de er blitt gjennomført.

Hvorfor har ikke endringer i fiskeripolitikken blitt konsekvensutredet, og er det som foreslås i kvotemeldinga nå, tilstrekkelig utredet?»

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [12:48:05]: Jeg vil begynne med å si at jeg tar Riksrevisjonens rapport på største alvor.

Riksrevisjonen mener at departementet i enkelte høringsnotater ikke i tilstrekkelig grad har utredet problemstillinger som Riksrevisjonen mener skulle ha vært utredet. Riksrevisjonen mener at forvaltningen i tilstrekkelig grad også må følge med på effektene av endringene i kvotesystemet.

Riksrevisjonen har gjennomgått en periode på 15 år, med tre regjeringer og fem storting, og har funnet fire saker som de mener burde ha vært bedre konsekvensutredet. Riksrevisjonen trekker fram ett eksempel på en sterkt kritikkverdig og mangelfull konsekvensutredning. Dette gjelder et høringsnotat fra 2008.

Jeg tar Riksrevisjonens rapport på største alvor og har derfor i min kommentar til Riksrevisjonen gjort rede for hvordan jeg vil følge opp deres anbefalinger.

Representanten Moxnes stiller også spørsmål ved om forslagene som regjeringen har fremmet i kvotemeldingen, som skal behandles i morgen, er godt nok konsekvensvurdert. Til det vil jeg svare ja. Det ligger en mangeårig prosess bak, fra 2016, med Eidesen-utvalgets NOU og diverse høringer i forkant av framleggelsen av kvotemeldingen i fjor. Debatten som har vært i løpet av året som har gått, kan kanskje også ses på som en slags høring.

Meldingens kapittel 2 drøfter formålene med kvotesystemet, herunder sysselsetting og bosetting langs kysten og kvotesystemets bidrag til det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Kapittel 3 drøfter regjeringens tiltak for et effektivt, fleksibelt og legitimt kvotesystem.

I kapittel 4 utdypes forslagene, og konsekvenser drøftes.

I tillegg er det et eget kapittel om samfunnsøkonomiske, administrative og distrikts- og regionalpolitiske konsekvenser og klima- og miljømessige konsekvenser. Konsekvenser for det samiske folk og samisk kultur drøftes også.

Kvotemeldingen har primært blitt kritisert for tiltakene som foreslås. Meldingen vil angi en retning framover. Departementet vil også konsekvensvurdere tiltak før de iverksettes, basert på Stortingets anvisninger.

Jeg vil gjerne understreke en gang til at jeg tar Riksrevisjonens rapport på største alvor. Det er likevel viktig å trekke fram at Riksrevisjonens rapport også påpeker at lønnsomheten i fiskerinæringen har blitt bedre, og at aktiviteten har økt i noen fiskerisamfunn.

Det må også sies at vi har lyktes med å få til en bærekraftig forvaltning av fiskebestandene, som er en solid bunnplanke for fiskeriene.

Bjørnar Moxnes (R) [12:50:51]: Riksrevisjonen feller en hard dom over norsk fiskeripolitikk når de fastslår:

- «Økte kvotepriser har gjort det vanskeligere å rekruttere nye fiskere.
- Endringer i den minste kystflåten har negative konsekvenser for kystsamfunn.
- Flere fiskeriavhengige kommuner har fått redusert fiskeriaktivitet.
- Flere av endringene i kvotesystemet er ikke tilstrekkelig konsekvensutredet av departementet.»

Vi vet da at fiskeriforvaltningen ikke medvirker til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Samtidig har ikke departementet fått konsekvensene av fiskeripolitikken utredet.

Hvordan er det da mulig for statsråden å stå her i stortingsalen og si at det er forsvarlig at kvotemeldingen bankes igjennom i morgen, uten at gjeldende politikk er konsekvensutredet tilstrekkelig?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [12:51:46]: Det er tre mål som har vært viktige for fiskeripolitikken i lang tid. Det ene er å få en bærekraftig forvaltning av fiskebestandene, slik at det er fisk å fange neste år også. Det er å få til økt lønnsomhet og økt verdiskaping, som igjen skal bidra til økt aktivitet og sysselsetting langs kysten. Det siste, påpeker Riksrevisjonen, har vært bare delvis vellykket, for det har gått dårligere i noen kystsamfunn enn i andre. Det er en kjempeviktig utfordring framover. Jeg tror det er tverrpolitisk enighet om at det fortsatt skal være et mål å få til mer aktivitet og mer sysselsetting i kystsamfunnene.

Bjørnar Moxnes (R) [12:52:23]: Det er jo et kystopprør i Norge av en grunn. Mens det koker av fisk i havet, har 29 kommuner mistet all villfiskindustri, ni kommuner har mistet alle fiskemottakene sine, og en rekke kommuner har mistet mange fiskemottak. Trålerne sender fisken ut av landet i stedet for at den kunne skapt arbeidsplasser i norske kystsamfunn. Sju av ti fisk går rett ut av landet ubearbeidet. Folk langs kysten har fått nok av dette og vil ha fisken tilbake til folket og ikke til kvotebaronene.

I Nationen denne uken skriver fiskeriministeren følgende:

«Jeg har i mitt svar til dem sagt at jeg vil vurdere alle anbefalinger om oppfølging.»

Hvorfor trekker ikke da regjeringen kvotemeldingen, går igjennom Riksrevisjonens rapport og sikrer en nødvendig utredning av fiskeripolitikken framover?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [12:53:21]: Det er viktig for oss å anwise en forutsigbar og stabil retning framover for dem som driver i næringen. Vi kan ikke se

at det å utsette meldingen for å konsekvensutrede mer vil gi noen virkning. Det viktigste er å angi retning framover og få ryddet opp i og forenklet en del av det som har vært problematisk i ressursfordelingen.

Det må også sies at fiskeriene ikke alene er ansvarlige for den generelle samfunnsutviklingen. Det er også andre ting som påvirker utviklingen i enkelte kystsamfunn. Det er det vi har ønsket å påpeke, uten at det på noen måte bagatelliserer de funnene som Riksrevisjonen har gjort.

En god økonomi i fiskerinæringen er det beste utgangspunktet vi kan ha for å få til mer utvikling, mer verdiskaping og enda flere arbeidsplasser.

Spørsmål 12

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:54:23]: «Erfaringen med gjenåpningen av barnehager og skoler viser at det krever økte ressurser og økt bemanning.

Hva konkret gjør statsråden nå for å kartlegge omfanget av økte kostnader rundt om i landet, og hvilke garantier om kompensasjon kan regjeringen gi til skoler og barnehager som nå sprenger sine budsjetter for å sikre en trygg og forsvarlig gjenåpning?»

Statsråd Guri Melby [12:54:47]: Stortinget ba den 19. mars regjeringen om å kompensere kommuner og fylkeskommuner for urimelige virkninger av skatte-svikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med håndteringen av smittesituasjonen og endret økonomisk utvikling siden vedtatt statsbudsjett. Regjeringen vil selvsagt følge opp Stortingets vedtak.

I revidert nasjonalbudsjett for 2020 vil vi komme tilbake til Stortinget med en samlet vurdering av de økonomiske konsekvensene for kommunene som en del av virusutbruddet.

Vi må se på behovet for kompensasjon til barnehager, skoler og SFO for merkostnader i perioden med smittevern over hele perioden vi har hatt koronautbruddet, og for kommunesektoren som helhet. Vi vet ikke hvor lenge denne situasjonen vil vare, og jeg mener at det ikke er grunnlag for å kompensere særskilt for dette på det nåværende tidspunkt. Foreløpig har vi ikke en oversikt som tilsier at barnehager og skoler ikke er rustet økonomisk til å håndtere de økte kostnadene de har fått til rengjøring og ekstra personale, men det vil vi selvsagt vurdere på nytt om situasjonen blir langvarig.

Barnehager og SFO i offentlig finansierte skoler får kompensert inntektsbortfallet som følge av at foreldrene ikke skulle betale når tilbudet var stengt. For første del av stengingsperioden har Stortinget bevilget 1 mrd. kr til en slik kompensasjon. Kompensasjon for

resterende stengingsperiode vil jeg komme tilbake til i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Stortinget har allerede bevilget ytterligere om lag 4 mrd. kr til kommunene. Mesteparten av dette er midler som er lagt i kommunerammen, og her har kommunene et ansvar for å prioritere midlene riktig. Kommunene står fritt til å dekke ekstraordinære kostnader som følge av åpningen av barnehagene eller skolene. Jeg er i denne sammenheng opptatt av at kommunene vurderer situasjonen for alle sine barnehager, både private og kommunale. Det vil også være ulike behov i ulike deler av landet.

Gjennom krisen har jeg hatt jevnlig kontakt med organisasjonene i barnehage- og skolesektoren for å holde meg orientert om situasjonen. Via fylkesmennene har Utdanningsdirektoratet kontakt med kommunesektoren for å følge nærmere med på hvordan gjenåpningen av barnehager og skoler forløper.

Jeg vil for øvrig vise til at regjeringen skal sette ned en arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan koronakrisen har påvirket kommuneøkonomien som helhet. Arbeidsgruppen skal systematisk gå igjennom hvilke typer utgifter og inntekter som blir påvirket av utbruddet av koronaviruset, og den skal gi et anslag på hvor mye de ulike typene utgifter og inntekter utgjør. Denne arbeidsgruppen skal bestå av representanter fra flere departementer og fra KS. Gruppen skal avgi endelig rapport innen 1. april 2021. Det vurderes underveis i arbeidet om gruppen skal avgi én eller flere delrapporter.

Så har jeg lyst til å avslutte med å si at kommunene har en utrolig viktig jobb i denne veldig krevende tiden. Det er kommuneansatte over hele Norge som nå gjør en helt fantastisk innsats, og det er klart at disse nye smitteveilederne som skolene og barnehagene må forholde seg til, krever ekstra mye av barnehage- og skoleansatte hver eneste dag.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:57:44]: Jeg vil takke for svaret og si meg helt enig i det siste. Det viktigste nå, som vi er helt enige om, er å få til en trygg og forsvarlig åpning. Jeg er glad for at statsråden i mye større grad nå enn tidligere erkjenner at det også trengs økte ressurser, og ser fram til at vi får en konkret oversikt når revidert budsjett kommer.

Men fortsatt skyver regjeringa problemet foran seg. Kommunene står jo på en måte allerede nå i en situasjon der de bruker alle sine ressurser på å håndtere denne krisen, der kommuneøkonomien har blitt dårligere, og der kommunene fortsatt ikke vet hvor mye av de ekstraordinære utgiftene de nå har, som vil bli refundert av staten. Det er en ansvarsfraskrivelse, synes jeg, at kunnskapsministeren ikke adresserer dette. En ordfører jeg snakket med, sa: «Nå jobber vi med brannslukking, en

har ikke tid til forebygging, skal vi få tatt oss av de mest sårbare elevene, trenger vi pengene.» Det er disse konsekvensene jeg er litt opptatt av, og som jeg vet at statsråden også har vært innom. Men ser ikke statsråden at lovnader og mangel på ekstraressurser får alvorlige konsekvenser for skolene og barnehagene i dag?

Statsråd Guri Melby [12:58:46]: Jeg vil starte med å si at jeg deler representanten Tvedt Solbergs bekymring for kommunene, og jeg har lyst til å være helt tydelig og si at regjeringen og staten skal stille opp for kommunene. Så må vi, sammen med kommunene, finne ut når og hvordan vi skal sette inn akkurat hvilke tiltak. Men regjeringen er opptatt av at kommunene skal ha en god og forutsigbar økonomi, og det er avgjørende for et godt tjenestetilbud til innbyggerne i dagens situasjon.

Vi vet jo at kommunesektoren kan forvente både store merutgifter og også betydelige mindretutgifter som følge av koronakrisen. Samtidig er det fortsatt veldig usikkert hva konsekvensene vil bli, men vi vet at de vil bli store. Jeg mener at Stortinget den 19. mars fattet et klokt vedtak da man ba regjeringen om å kompensere for både skattesvikt, merutgifter og endret økonomisk utvikling, og vi følger selvsagt opp dette vedtaket. Og i revidert nasjonalbudsjett for 2020 vil vi komme tilbake til Stortinget med en samlet vurdering av de økonomiske konsekvensene for kommunene av virusutbruddet.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:59:50]: Jeg er enig i at vi i Stortinget var veldig kloke da vi gjorde det vedtaket, og det er kanskje det som også gjør at vi tviler litt på at regjeringa skal komme med alle svar når revidert kommer, siden regjeringa ikke hadde de samme svarene i den forrige runden. Men jeg setter pris på at statsråden er tydeligere nå enn hun har vært før.

Men allerede nå, før svarene er kommet, står mange rektorer og lærere rundt omkring i hele landet overfor vanskelige avveininger og beslutninger de må ta. De ser at budsjettene deres allerede holder på å bli brukt opp, og

de vil måtte ta beslutninger om de fortsatt skal bruke penger de ikke har, om de nå må forberede seg på kutt i skolebudsjettene til høsten, eller om de nå skal stoppe det arbeidet som er satt i gang med gjenåpningen. Hva er kunnskapsministerens råd til de rektorene som nå står oppe i slike vanskelige valg?

Statsråd Guri Melby [13:00:39]: Jeg forstår utålmodigheten til representanten, og jeg har også lyst til å si at rammetilskuddene til kommunene allerede er økt med nesten 4 mrd. kr, pluss kompensasjonen de har fått for bortfall av foreldrebetalingen. Hvis staten skal kunne stille opp med treffsikre tiltak i den situasjonen vi er i nå, er det også viktig at vi får en god faglig vurdering av de økonomiske konsekvensene. Vi vet at det vil være veldig forskjellig, f.eks., i de ulike kommunene hvor det slår inn mest, både når det gjelder tap av skatteinntekter, og hvor de får størst utgifter. Foreløpig er det ingen som har et godt nok tall på hva dette egentlig betyr. Jeg prøvde å betrygge i stad med å si veldig tydelig at regjeringen skal stille opp for kommunene, og det står jeg fortsatt ved. Det er det viktig å ha med seg. Men så tror jeg også det er viktig å understreke at det faktisk ikke er alle utfordringer penger kan løse. Selv om man er nødt til å dele inn i mindre grupper på skolene, er det ikke bare å kaste inn ekstra lærere på kort tid. Det er viktig at vi greier å finne andre løsninger som gjør at vi fortsatt får gitt et godt tilbud.

Presidenten: Då er sak nr. 2, den ordinære spørjetimen, omme.

Sak nr. 3 [13:01:46]

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? Det er ikkje skjedd.
– Møtet er heva.

Møtet heva kl. 13.02.

